

Crna Gora *JU Centar za stručno obrazovanje*

Br. Klik za unos

Podgorica, 11.07.2025. godine

IZVJEŠTAJ O KVALITETU PLANIRANJA, REALIZACIJE I OCJENJIVANJA PRAKTIČNE NASTAVE U SREDNJEM STRUČNOM OBRAZOVANJU ZA 2024.GODINU

Tokom 2024. godine timovi Centra za stručno obrazovanje i Zavoda za školstvo obavili su redovan nadzor kvaliteta rada u 10 ustanova u kojima se realizuje stručno obrazovanje. Prema svojim nadležnostima, JU Centar za stručno obrazovanje na osnovu izvještaja o obavljenom nadzoru napravio je analizu kvaliteta planiranja, realizacije i ocjenjivanja praktične nastave po obrazovnim programima.

U 10 ustanova u kojima je izvršen nadzor realizuje se 35 obrazovnih programa srednjeg stručnog obrazovanja nivoa 3 (13) i 4 (22) iz 6 sektora.

UVOD

Na osnovu izvještaja o utvrđivanju kvaliteta sačinjenih tokom 2024. godine u odnosu na realizaciju nastave obrazovnih programa stručne škole, napravljena je tzv. "desk" kvantitativna i kvalitativna analiza - selektovana su zapažanja eksternih evaluatora o realizaciji praktične nastave i relevantnih aspekata koji utiču na realizaciju i kvalitet nastave. Slijedi prikaz utvrđenih pozitivnih aspekata, primjera pozitivne prakse i nedostataka u realizaciji praktične nastave po sektoru tj. obrazovnim programima. Nedostaci u realizaciji su prikazani isključivo u cilju fokusiranja na potrebna polja djelovanja i ulaganja u budućem periodu.

Prosječne ocjene koje su izvedene na osnovu datih ocjena za svaki segment ocjenjivanja realizacije obrazovnog programa date su u tabeli 1.

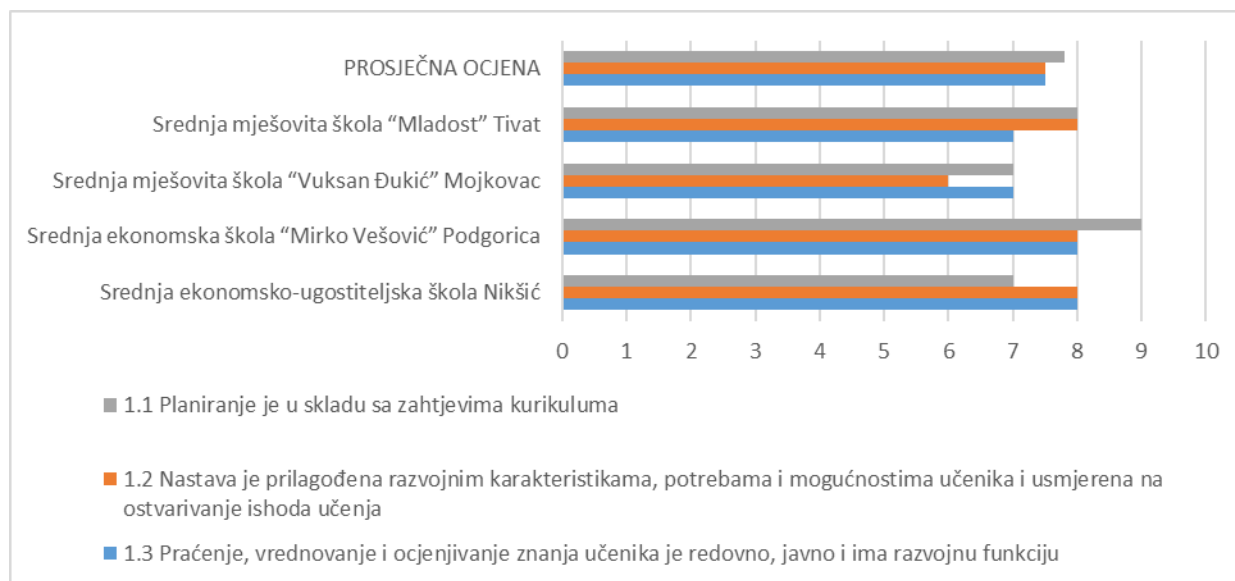
Tabela 1 – Prosjek ocjena po standardima kvaliteta za obrazovne programe za koje je izvršen nadzor tokom 2023./24.godine.

OP	STANDARDI	1.1 Planiranje je u skladu sa zahtjevima kurikuluma	1.2 Nastava je prilagođena razvojnim karakteristikama, potrebama i mogućnostima učenika i usmjerena na ostvarivanje ishoda učenja	1.3 Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika je redovno, javno i ima razvojnu funkciju	BROJ ŠKOLA U KOJIMA JE IZVRŠEN NADZOR 2023./'24.god.
	EKONOMSKI TEHNIČAR	7.8	7.5	7.5	4
	PRAVNO-ADMINISTRATIVNI TEHNIČAR	7.5	8.5	8.5	2
	AUTOELEKTRIČAR	7.0	7.0	6.0	1
	ELEKTROINSTALATER	7.0	7.0	7.0	1
	ELEKTROTEHNIČAR ELEKTRONIKE	7.0	8.0	6.0	1
	ELEKTROTEHNIČAR ZA RAZVOJ VEB I MOBILNIH APLIKACIJA	7.0	8.0	6.0	1
	AUTOMEHANIČAR	6.7	6.0	6.3	3
	CNC OPERATER	7.0	7.0	7.0	2
	INSTALATER TERMOTEHNIČKIH SISTEMA	7.0	7.0	6.7	3
	MEHANIČAR ENERGETSKIH POSTROJENJA	7.0	7.0	7.0	1
	TEHNIČAR AUTOMEHATRONIKE	6.5	6.5	6.5	2
	TEHNIČAR MEHATRONIKE	8.0	8.0	7.0	1
	TEHNIČAR ZA DIZAJN I KOMPJUTERSKO KONSTRUISANJE U MAŠINSTVU	7.0	7.0	6.0	1
	ZAVARIVAČ	6.0	6.0	6.0	1
	PEKAR	9.0	8.0	9.0	1
	POLJOPRIVREDNI TEHNIČAR	2.0	5.0	6.0	1
	PREHRMABENI TEHNIČAR	9.0	9.0	8.0	1
	PROIZVOĐAČ PREHRAMBENIH PROIZVODA	9.0	8.0	9.0	1
	BRODOMAŠINSKI TEHNIČAR	8.5	7.0	7.5	2
	NAUTIČKI TEHNIČAR	9.0	7.5	8.0	2
	SAOBRAĆAJNO TRANSPORTNI TEHNIČAR	8.0	8.0	8.0	1
	TEHNIČAR ZA ŠPEDICIJU, CARINU I ORGANIZACIJU TRANSPORTA	6.5	7.0	7.5	2
	TEHNIČAR DRUMSKOG SAOBRAĆAJA	7.0	7.5	8.0	2

VOZAČ MOTORNOG VOZILA	7.0	8.0	7.0	1
HOTELSKO-TURISTIČKI TEHNIČAR	7.0	7.8	7.5	4
KONOBAR	7.0	7.0	7.3	3
KUVAR	6.6	6.4	6.4	5
TEHNIČAR PRODAJE/ PRODAVAČ	5.5	6.75	6.5	4
FARMACEUTSKI TEHNIČAR	5.3	7.0	7.3	3
FIZIOTERAPEUTSKI TEHNIČAR	7.0	7.0	8.0	2
KOZMETIČKI TEHNIČAR	7.0	7.0	7.0	1
ZDRAVSTVENO-LABORATORIJSKI SANITARNI TEHNIČAR	7.5	7.5	7.0	2
ZDRAVSTVENI TEHNIČAR	6.0	6.8	7.8	4
ZUBNI TEHNIČAR I STOMATOLOŠKI ASISTENT	9.0	9.0	9.0	1

SEKTOR EKONOMIJA I PRAVO

Ekonomski tehničar:

Praktična nastava se prema obrazovnom programu realizuje u školama, a dio kod poslodavaca. Kod praktične nastave su rasporedom časova predviđeni blok časovi, čime se postiže kontinuitet u radu, kao i bolje objašnjenje gradiva i praćenje rada učenika. Osim ugovora, poslodavcu se dostavlja program praktičnog obrazovanja. Učenici vode uredne dnevnike praktičnog obrazovanja. Nastavnici praktičnih modula obilaze učenike i vode evidenciju prisustvovanja.

Organizator praktične nastave planira organizaciju praktične nastave kod poslodavaca, vodi se uredna evidencija (spiskovi poslodavaca i učenika, ugovori o praktičnoj nastavi, potvrde o obavljenoj profesionalnoj praksi). Organizacija praktične nastave uz sva objektivna ograničenja, prije svega veliki broj učenika i nedovoljnu zainteresovanost poslodavaca, realizuje se na zadovoljavajućem nivou.

Nastavna sredstva i nastavna pomagala su savremena, učionice/kabineti su opremljeni računarima, projektorima, projektnim platnima, namještaj je očuvan, učionice su osvijetljene, zagrijane, zidovi su oplemenjeni edukativnim nastavnim sadržajima, citatima, oslikani promotivnim porukama (kabineti preduzeća za vježbu).

Profesionalna praksa se planira i realizuje za učenike koji praktično obrazovanje realizuju u školi i obavlja se u toku ljetnjeg raspusta, vodi se evidencija u odjeljenjskoj knjizi.

Učenici se takmiče iz oblasti: ekonomije, biznisa i finansija koje organizuje Centar za stručno obrazovanje, a organizuje se i školsko takmičenje za izradu najboljeg biznis plana. (SEŠ „Mirko Vešović“ Podgorica)

Nastavnici imaju odgovarajuću stručnu spremu. Organizator praktične nastave planira organizaciju praktične nastave kod poslodavaca i vodi evidenciju poslodavaca i učenika koji tokom nastavne godine iz modula realizuju praktičnu nastavu kod poslodavca kao i za one učenike koji na kraju godine obavljaju profesionalnu praksu, o čemu posjeduju potvrde.

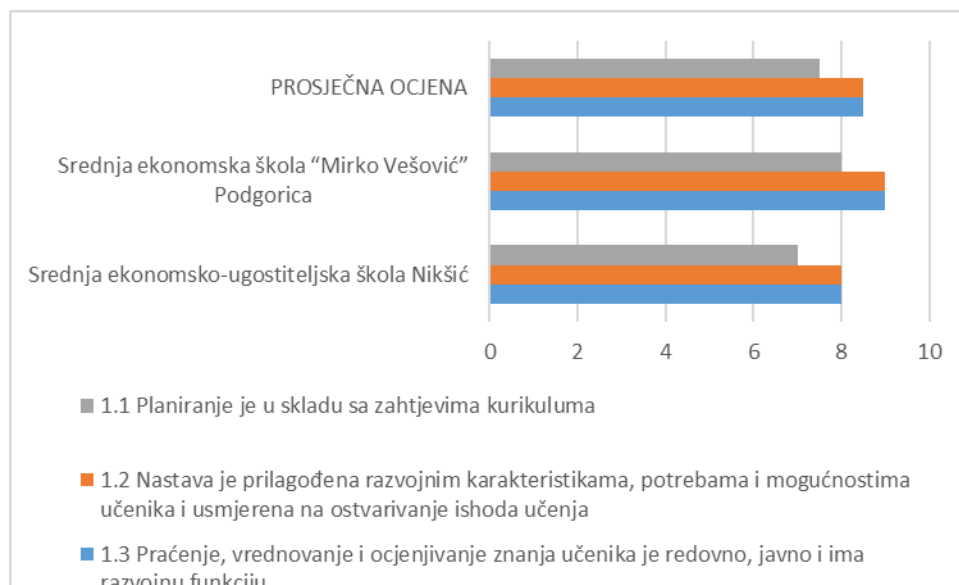
Kabinete za praktičnu nastavu (SMŠ „Vuksan Đukuć“ Mojkovac) je neophodno dodatno tehnički opremiti kako bi nastava bila bogatija i savremenija.

Međupredmetna korelacija bi mogla biti bolja.

Preporuke:

- Zastupiti dio praktičnog obrazovanja kod poslodavca u skladu sa obrazovnim programom.
- Evidentirati praktično obrazovanje kod poslodavca u toku nastavne godine i urednije evidentirati profesionalnu praksu u imeniku učenika odjeljenjske knjige.
- Napraviti drugačiju podjelu časova na nastavnike gdje postoji praktični oblik nastave, odnosno te časove zastupiti sa dva nastavnika.
- Instalirati jednostavan računarski program za nastavu Računovodstva kako bi učenici po završetku programa mogli samostalno voditi poslovne knjige.
- Unaprijediti usaglašavanje kriterijuma ocjenjivanja na nivou stručnog aktiva i razviti procedure koje će omogućiti razvojnu dimenziju kod ocjenjivanja.
- Evidentirati profesionalnu praksu koju učenici obavljaju na kraju godine u Odjeljenjskim knjigama i definisati plan profesionalne prakse Godišnjim programom rada škole.
- Obezbijediti poboljšanje rada Stručnog aktiva u svim segmentima i promovisati njegovu razvojnu funkciju. Neophodno je povremeno prisustvo pedagoškinje sjednicama Aktiva kako bi dala smjernice za što bolju realizaciju nastave.
- Obavljati horizontalne hospitacije između nastavnika koji predaju stručne module i voditi evidenciju o njima.
- Razvijati interne pisane materijale gdje ne postoje propisani udžbenici, usvajati ih na sjednici stručnog aktiva i distribuirati učenicima, eliminisati bilo kakvo „diktiranje“.
- Koristiti češće rad u paru ili grupi, kod nastave gdje sadržaji to dozvoljavaju i pripremati radne listice jer učenicima je zanimljivije, kreativnije i jednostavnije da uspješno riješe predviđene zadatke, a takođe da bi se izbjegla prisutna pasivnost većine učenika.
- Sugerisati nastavnicima da prilagode vremenski period, koji je neophodan, za osvrt na realizaciju ishoda učenja da bi sagledali da li su učenici razumjeli, usvojili i uspješno savladali pojedine kriterijume u okviru ishoda, jer ako nije postignut očekivani rezultat, neophodno je izdvojiti više vremena da bi se postigao određeni kvalitet znanja.
- Dodatno urediti učionice i kabinete, i opremiti ih didaktičkim materijalima koji će stimulativno djelovati na učenike.
- Primjenjivati „domaće zadatke“ kao način učvršćivanja stečenih znanja i vještina.
- Planirati i realizovati školska i druga takmičenja i učešće učenika ovog smjera u njima, kao i u prezentacijama i demonstracijama naučenog na kreativan način, kako bi širili dobar glas o ovom obrazovnom programu i time podsticali osnovce da se opredjeljuju za ovaj obrazovni program
- Praktikovati međupredmetne hospitacije i voditi evidenciju o realizaciji hospitovanja.
- Planirati organizovanje smislenih sekcija kroz koje bi se proširilo znanje nadarenim učenicima, a što bi poslužilo kao priprema za moguća državna i regionalna takmičenja.

Pravno-administrativni tehničar:

Organizatori praktične nastave planiraju različite aktivnosti za izvođenje praktičnog obrazovanja, vode urednu evidenciju i dokumentaciju o zastupljenim oblicima saradnje sa poslodavcima.

Postoji uspostavljena saradnja sa poslodavcima u smislu realizacije i procesa praćenja i ocjenjivanja učenika praktične nastave kod poslodavca, kao i zajedničko planiranje vaspitno obrazovnog rada na nivou tih modula. Saradnja bi se mogla unapređivati u segmentu zajedničkog ocjenjivanja učenika. Praktična nastava kod poslodavca se realizuje u skladu sa sklopljenim ugovorima i rasporedom po danima i odjeljenjima. U odjeljenjskim knjigama postoji evidencija o realizaciji praktične nastave po klasifikacionim periodima. S obzirom na brojnost učenika i prostorne uslove poslodavaca dešava se da se praktična nastava realizuje za veći broj aktivnosti u okviru više ishoda i više modula odjednom.

Nastavnici praktične nastave prate i vrednuju postignuća učenika.

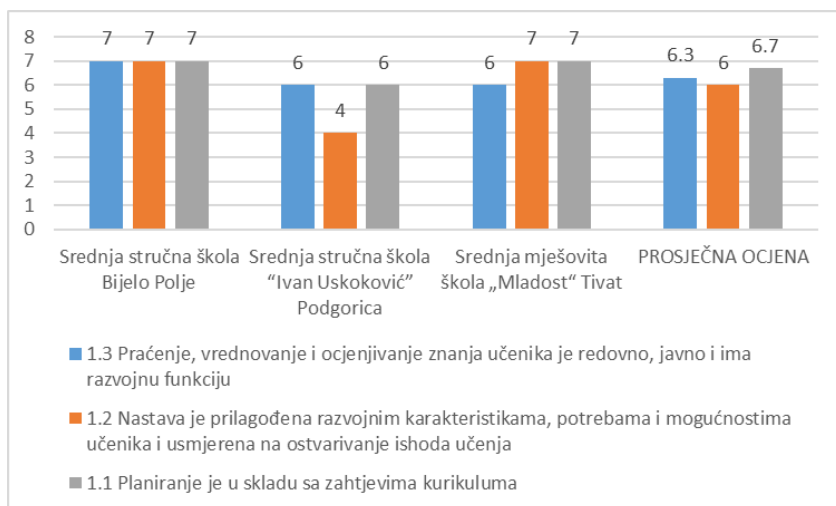
Stručni aktiv vodi uredne zapisnike i dokumentacija ukazuje na razvojne aktivnosti sa jasno definisanim kriterijumima ocjenjivanja za teorijski i praktični oblik nastave, u smislu definisanja u kojim slučajevima učenik dobija određenu ocjenu.

Preporuke:

- Realizovati praktičnu nastavu kod poslodavca u skladu sa aktivnostima i predviđenim brojem časova u cilju dostizanja ishoda učenja za koji se radi Plan realizacije, kako bi učenici jasno mogli da povezuju stečena znanja u školi, sa realizovanim u praktičnom obliku nastave.
- Obezbijediti učešće poslodavaca u procesu praćenja i ocjenjivanja učenika tokom realizacije praktične nastave kod poslodavca.

SEKTOR INŽENJERSTVO

Automehaničar:

U cilju usaglašavanja dinamike realizacije postavljenih kriterijuma u ishodima učenja, ne vidi se saradnja nastavnika stručno-teorijskih i opšteobrazovnih modula, u zajedničkom planiranju vaspitno-obrazovnog rada.

Situacija po pitanju opremljenosti škola materijalno-tehničkim sredstvima za optimalnu realizaciju praktičnih oblika nastave je različita u školama. Srednja škola u Tivtu ima solidno opremljenu radionicu za realizaciju praktične nastave, Srednja stručna škola u Bijelom Polju nema dovoljno opreme u školskoj radionici, međutim stručni aktiv ne planira potraživanje materijalno-tehničkih sredstava za izvođenje praktične nastave. U Srednjoj stručnoj školi „Ivan Uskoković“ u Podgorici radionica jeste opremljena, ali su u njoj primijećene nepravilnosti sa aspekta bezbjednosti učenika i nastavnika.

Učenici odsustvuju sa nastave, značajan je broj izrečenih vaspitnih mjera i zapisa u rubrici – napomena. Nastavnici vrše saznavnu pripremu učenika, ali ne i u dovoljnoj mjeri i motivacionu, motoričku i emotivnu.

Nastava je stručno zastupljena za sve stručne module. Stručni aktiv redovno vodi zapisnike sa održanih sjednica. Postoje planovi rada Stručnog aktiva ali je nedovoljno usmjeren na poboljšanje vaspitno-obrazovnog procesa i ostalih razvojnih aktivnosti. Usljed nedostatka udžbenika, nastavnici uglavnom pripremaju interne štampane materijale.

Praktični moduli se djelimično realizuju u školskoj radionici, a jednim dijelom kod poslodavaca sa kojima škola ima potpisane ugovore. Saradnja sa poslodavcima bi mogla biti bolja (Podgorica i Bijelo Polje).

Primijećeni su i izazovi u formiranju rasporeda časova za treći razred ovog programa koji bi trebalo da se tri dana sedmično provodi kod poslodavca.

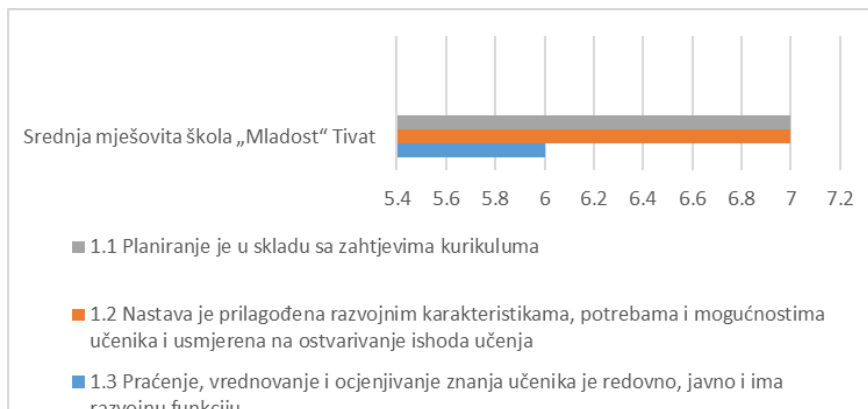
Teorija i vježbe se ocjenjuju dominantno usmeno i povremeno pisano, a praktična nastava praćenjem rada na praktičnoj nastavi.

Sekcije se ne planiraju. Ne organizuju se školska takmičenja.

Preporuke:

- Dati osvrt na realizaciju ostvarenih aktivnosti sa dopunama i izmjenama za svaki realizovani ishod učenja, a za pojedine kriterijume, koji su planirani za više nastavnih časova, osobito praktičnih nastavnih sadržaja, potrebno je izvršiti detaljniju pripremu aktivnosti.
- Uraditi detaljnu analizu, nakon završetka profesionalne prakse i napraviti izvještaj o njenoj realizaciji.
- Planirati projekte na nivou škole u koje se mogu uključiti učenici ovog obrazovnog programa.
- Planirati, evidentirati i analizirati posjete školama, organizacijama i sl.
- Formirati sekciju iz oblasti mašinstva i obrade metala, sa akcentom na ovaj obrazovni program.
- Planirati i realizovati školsko takmičenje iz stručnih modula u cilju motivisanja učenika na takmičarski duh i unapređivanje znanja i vještina.
- Osloboditi, rasporedom časova učenike od nastave u Školi u danima kada imaju praktičnu nastavu kod poslodavaca.
- Poštovati didaktičke preporuke iz obrazovnog programa u vezi mjesta održavanja praktične nastave, tj. školska radionica-poslodavci.
- Obezbijediti veći broj poslodavaca tako da učenici koji pohađaju po školskom i dualnom sistemu ne budu raspoređeni kod istog poslodavca.
- Planirati da nastavnici praktične nastave čitavo vrijeme provedu sa učenicima koji pohađaju po školskom obliku kod poslodavaca, kako bi pratili njihov rad i pružali im podršku u savladavanju pojedinih ishoda. Ukoliko su učenici koji pohađaju po školskom obliku raspoređeni kod više poslodavaca, nastavnici praktične nastave treba da urade pisani plan podjele radnog vremena kod pojedinih poslodavaca i o tome obavijeste Upravu i organizatora praktične nastave. Taj plan ne mora biti fiksni, već ga nastavnici mogu mijenjati i na sedmičnom nivou.
- Planirati i obezbijediti materijalno-tehnička sredstva i potrošni materijal za realizaciju ishoda praktičnih modula.
- Unaprijediti saradnju sa instruktorima obrazovanja kod poslodavaca, podržati ih u nastavnim materijalima, posebno u dijelu postizanja ishoda učenja programa po razredima i ocjenjivanju učenika.
- Motivisati učenike da aktivnije učestvuju u procesu učenja kroz različite metode i oblike rada, prilagođene instrukcije, pitanja i zadatke.
- Obezbijediti da prostor za učenje bude podsticajan, sa nastavnim sredstvima, šemama, modelima i sl.
- Planirati i realizovati horizontalnu hospitaciju unutar aktiva.
- Unaprijediti podršku za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama.

Autoelektričar:

U školi se planiraju različite aktivnosti za izvođenje i praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja, kao i različiti oblici saradnje sa poslodavcima. Škola ima odličnu saradnju sa socijalnim partnerima koji pomažu školi i nastavnicima da dio praktične nastave, koji je predviđen samim obrazovnim programom, realizuju kod određenih poslodavaca. Praktična nastava se realizuje u školi i kod poslodavaca. Ni jedan učenik nije po dualnom obliku i nema sklopljen individualni ugovor sa poslodavcima.

Na časovima praktične nastave učenici uglavnom radili konkretno u realizaciji praktičnog zadatka, korišćena je neophodna oprema za realizaciju praktičnog zadatka, učenici su uglavnom bili aktivni i uz asistenciju nastavnika realizovali praktični zadatak. Nastavnici u uvodnom dijelu časa uglavnom obnavljaju pređeno gradivo koje je povezano sa onim što će se raditi na času uvodeći učenike u materiju i povezujući teorijska znanja sa praktičnim. Dva časa praktične nastave su realizovana u najvećoj mjeri, pridržavajući se didaktičko-metodičkih zahtjeva i planiranog u samoj neposrednoj pripremi za čas. Na jednom času praktične nastave dominirao je frontalni oblik rada, izlaganje gradiva sa veoma rijetkim uključivanjem učenika što utiče na njihovu pasivnost na času.

Časove kabinetske nastave nastavnici realizuju u učionicama. Moduli u kojima je isključivo zastupljena praktična nastava realizuju se u školskoj radionici sa primjerom modela auta i kod poslodavca.

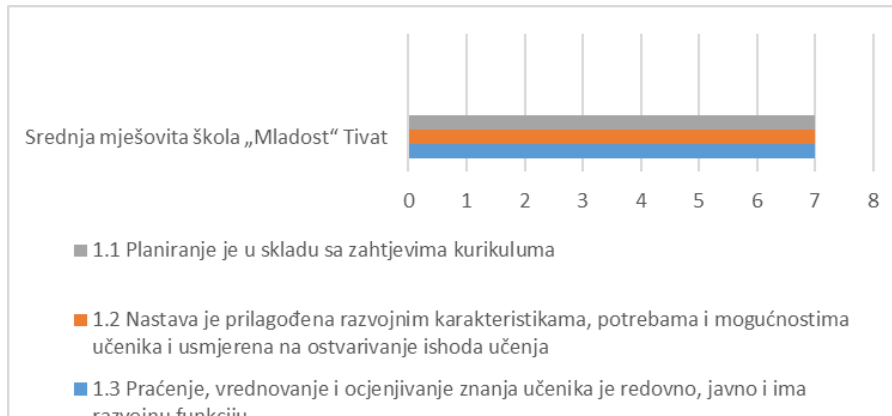
U tekućoj školskoj godini, za obrazovni program Autoelektričar, u dualni oblik nastave nije uključen ni jedan učenik. Za učenike drugog i trećeg razreda obrazovnog programa Autoelektričar poslodavci su omogućili da svi učenici kod njih pohađaju dio praktične nastave, bez obzira što ovi učenici nemaju sklopljen individualni ugovor sa poslodavcima i formalno se vode po školskom obliku.

Preporuke:

- Obezbijediti kvalitetnu saradnju sa socijalnim partnerima u cilju što bolje realizacije praktične nastave tokom nastavne godine s obzirom da škola nema sve potrebne materijalne uslove za realizaciju praktične nastave iz svih stručnih modula.
- Potrebno je planirati opremanje jednog namjenskog kabineta sa potrebnim materijalnim sredstvima za realizaciju praktične nastave.
- Organizovati i sprovesti redovnu hospitaciju i ogledno-ugledne časove u cilju razmjene didaktičko-metodičkih iskustava, primjene savremenih tehnika i metoda rada, i poboljšanja vaspitno-obrazovnog rada. Voditi preciznu evidenciju o ostvarenim aktivnostima i efektima sa predlogom mjera za njihovo poboljšanje.
- Obezbijediti nastavnicima, u skladu sa ponuđenim temama iz kataloga programa stručnog usavršavanja, pohađanje seminara vezanih za pedagoške i metodičko-didaktičke oblasti.

- U nastavnom procesu u što većoj mjeri uvesti praksu vrednovanja rada i zalaganja učenika na samom času u cilju povećanja njihove motivacije da redovno rade i budu aktivni na časovima.

Elektroinstalater:

U školi se planiraju različite aktivnosti za izvođenje i praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja, kao i različiti oblici saradnje sa poslodavcima. Organizator praktičnog obrazovanja odlično planira saradnju sa poslodavcima i veoma precizno vodi dokumentaciju vezanu za planiranje realizacije praktične nastave. Za obrazovni program Elektroinstalater praktična nastave se realizuje u školi i kod poslodavca. Jedan učenik po dualnom obliku ima sklopljen individualni ugovor sa poslodavcima.

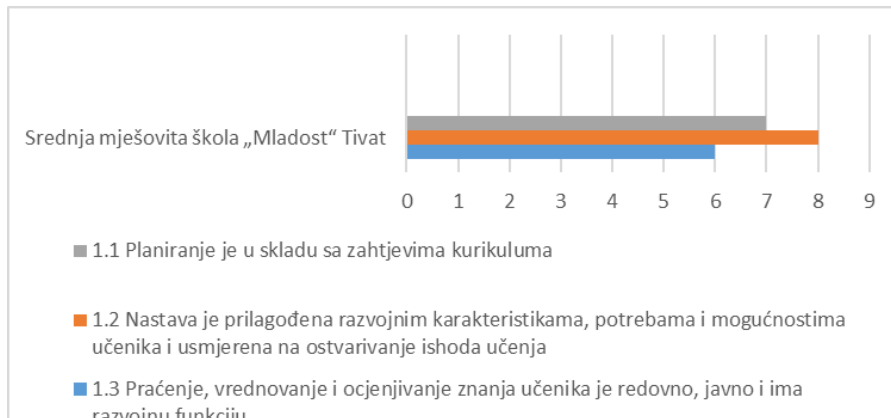
Na posjećenom času praktične nastave dominiraju frontalni i grupni oblik rada uz periodičnu interakciju sa učenicima. Nastavnik je učenicima objašnjavao predviđeno gradivo na primjeru elektroenergetske table sa potrebnim elementima. Čas je održan u kabinetu koji je namjenski opremljen za izvođenje nastave u dijelu termotehničkih sistema i mašinske struke. Škola raspolaže sa skromnom opremom za izvođenje praktične nastave za ovaj obrazovni program, što predstavlja otežavajuću okolnost za realizaciju praktične nastave u školi.

Za učenike trećeg razreda obrazovnog programa Elektroinstalater poslodavci su omogućili da svi učenici kod njih pohađaju dio praktične nastave, bez obzira što ovi učenici nemaju sklopljen individualni ugovor sa poslodavcima i formalno se vode po školskom obliku.

Preporuke:

- Obezbijediti kvalitetnu saradnju sa socijalnim partnerima u cilju kvalitetnije realizacije praktične nastave tokom nastavne godine s obzirom da škola nema sve potrebne materijalne uslove za realizaciju praktične nastave iz svih stručnih modula.
- Potrebno je opremanje jednog namjenskog kabineta sa potrebnim materijalnim sredstvima za realizaciju praktične nastave.

Elektrotehničar elektronike:

U školi se planiraju različite aktivnosti za izvođenje i praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja. Planiraju se različiti oblici saradnje sa poslodavcima. Organizator praktičnog obrazovanja odlično planira saradnju sa poslodavcima i veoma precizno vodi dokumentaciju vezanu za planiranje realizacije praktične nastave.

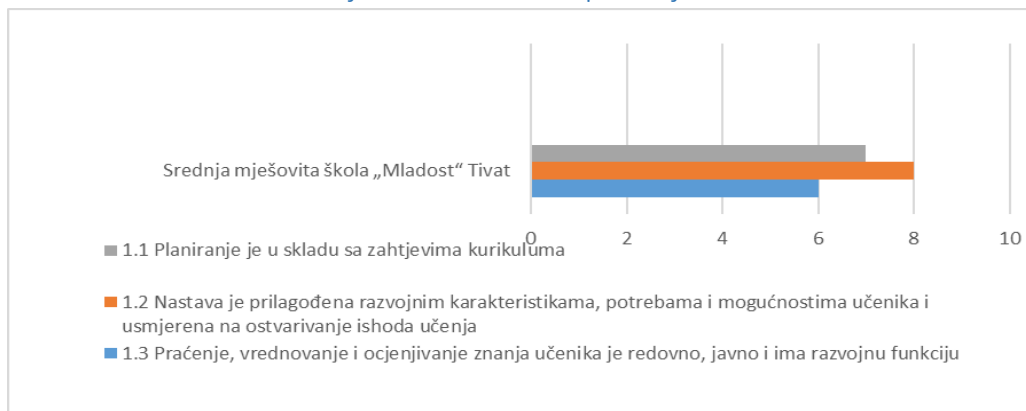
Za obrazovni program Elektrotehničar elektronike časovi praktične nastave se uglavnom izvode u školi. Određeni broj časova praktične nastave za određene module i dio gradiva koji se ne može realizovati u školi realizuje se u saradnji sa poslodavcima i to uglavnom sa kompanijom PORTO MONTENEGRO. Škola ima odličnu saradnju sa PORTO MONTENEGROM koji pomaže školi i nastavnicima da dio praktične nastave u skladu sa obrazovnim programom realizuju u kompaniji. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija je doniralo vrijednu opremu školi za obrazovni program Elektrotehničar elektronike što dodatno utiče na kvalitet izvođenja nastave. Škola u dovoljnoj mjeri raspolaže opremom i komponentama iz oblasti elektronike. Na časovima praktične nastave učenici su bili aktivni i uz asistenciju nastavnika realizovali praktični zadatak koristeći potrebnu opremu.

Škola redovno učestvuje na državnom takmičenju „ENERGIJA U ŽICI“ i često ostvaruje veoma zapažene rezultate.

Preporuke:

- Uvesti i primjenjivati više različitih, savremenih oblika i metoda rada na času sa akcentom na aktivno učenje da bi se podstakli pasivni učenici, razvojem kritičkog mišljenja, istraživačkog duha i kreativnosti kod učenika.
- Formirati smislene sekcije kako bi se proširilo znanje nadarenim učenicima kroz istraživački rad iz stručnih oblasti, a što bi poslužilo kao priprema za moguća državna i regionalna takmičenja.
- Organizovati i sprovesti interna školska takmičenja iz suštinski bitnih modula ili oblasti koje zahtijevaju poznavanje nastavnog gradiva iz više modula u cilju selekcije i podsticaja nadarenih učenika za proširivanje znanja i istraživanje u struci.

Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija:

U školi se planiraju različite aktivnosti za izvođenje i praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja, kao i različiti oblici saradnje sa poslodavcima. Škola ima odličnu saradnju sa socijalnim partnerima koji pomaže školi i nastavnicima da dio praktične nastave realizuju u određenim kompanijama. Za obrazovni program Elektrotehničar za razvoj veb i mobilnih aplikacija časovi praktične nastave se uglavnom izvode u školi. Određeni broj časova praktične nastave za određene module i dio gradiva koji se ne može realizovati u školi realizuje se u saradnji sa socijalnim partnerima.

Na časovima praktične nastave u uvodnom dijelu časa nastavnici obnavljaju potrebno gradivo, daju instrukcije za dalji rad, nakon čega učenici rade uz koordinaciju i pomoć nastavnika kada je to potrebno. Na posjećenim časovima nastavnici su uglavnom učenicima zadali domaći zadatak kako bi dodatno uvježbali ono što je rađeno na samom času. Nastavnici u velikoj mjeri novo znanje povezuju sa njihovom primjenom u svakodnevnom životu, stvarajući podsticajnu klimu u odjeljenju za razvoj međusobnog povjerenja, poštovanja i saradnje unutar radnog prostora koji podsticajno djeluje na učenike.

Kao odličan primjer saradnje škole sa LOGATE INSTITUT-om je obuka 50 upisanih učenika, koja je realizovana u periodu 01.12.2023. – 30.04.2024. godine. Na kraju 8

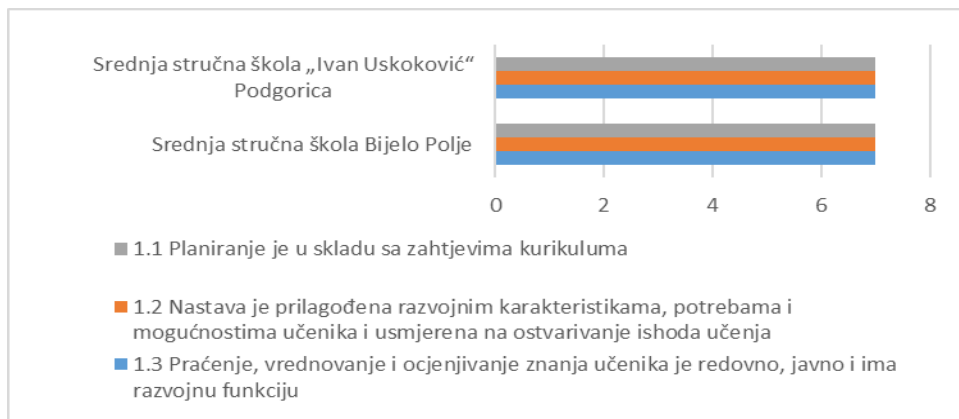
Entuzijazam učenika obrazovnog programa Elektrotehničar za razvoj web i molnih aplikacija i odlična saradnja škole sa opštinom Tivat ogleda se u organizovanju manifestacije „Tivat inovira: Hakaton Mladost 2024“ sa ciljem promovisanja modernih tehnologija. Srednja mješovita škola „Mladost“ iz Tivta je, pored Logate Instituta, uzela značajno učešće u realizaciji programa Hakaton kroz radionice, predavanja i takmičarske aktivnosti. Takmičari su bili tri ekipe učenika Srednje mješovite škole „Mladost“ iz Tivta koji su imali priliku da pokažu vještine u programiranju i rješavanju problema.

Preporuke:

- Planirati organizovanje smislenih sekcija kroz koje bi se proširilo znanje nadarenim učenicima, a što bi poslužilo kao priprema za moguća državna i regionalna takmičenja.

- Planirati interna školska takmičenja iz suštinski bitnih modula ili oblasti koje zahtijevaju poznavanje nastavnog gradiva iz više modula u cilju selekcije i podsticaja nadarenih učenika za proširivanje znanja i istraživanje u struci.
- Nastaviti rad sa sekcijama kako bi se proširilo znanje nadarenim učenicima kroz istraživački rad iz stručnih oblasti, a što bi poslužilo kao priprema za moguća državna i regionalna takmičenja.
- Organizovati i sprovesti interna školska takmičenja iz suštinski bitnih modula ili oblasti koje zahtijevaju poznavanje nastavnog gradiva iz više modula u cilju selekcije i podsticaja nadarenih učenika za proširivanje znanja i istraživanje u struci.

CNC operater:

Učenici ovog obrazovnog programa praktičnu nastavu realizuju u školi, tj. nema učenika u dualnom sistemu obrazovanja. Učenici odsustvuju sa nastave, značajan je broj izrečenih vaspitnih mjera i zapisa u rubrici – napomena. Planira se profesionalna praksa kao korelacija s programima stručno-teorijskih modula.

Aktivu nedostaju planovi, analize i izvještaji po ovim pitanjima. U jednoj školi postoji, a u drugoj ne postoji inicijativa od strane nastavnika za nabavku potrebnih nastavnih sredstava, u skladu sa OP. Ne postoje planovi, analize i izvještaji koji se odnose na hospitaciju unutar aktiva. Ne realizuju se ogledno-ugledni časovi. Ne planira se stručna sekcija. Ne organizuju se školska takmičenja za učenike koji pohađaju ovaj obrazovni program.

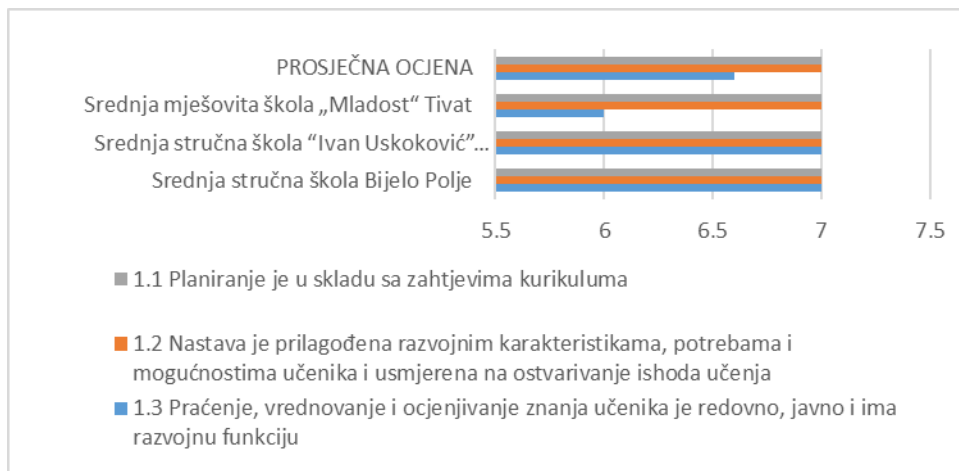
Usljed nedostatka udžbenika, nastavnici uglavnom pripremaju interne štampane materijale i prezentacije.

Preporuke:

- Dati osvrt na realizaciju ostvarenih aktivnosti sa dopunama i izmjenama za svaki realizovani ishod učenja, a za pojedine kriterijume, koji su planirani za više nastavnih časova, osobito praktičnih nastavnih sadržaja, potrebno je izvršiti detaljniju pripremu aktivnosti.
- Realizovati praktični oblik nastave iz pojedinih modula u saradnji sa socijalnim partnerima.
- Planirati na nivou Škole projekte u koje se mogu uključiti učenici ovog obrazovnog programa.
- Planirati, evidentirati i analizirati posjete školama, organizacijama i sl.
- Formirati sekciju iz oblasti mašinstva i obrade metala, sa akcentom na ovaj obrazovni program.

- Planirati i realizovati školsko takmičenje iz stručnih modula u cilju motivisanja učenika na takmičarski duh i unapređivanje znanja i vještina.
- Uključiti učenike i roditelje u opremanje kabineta i radionica (literatura, šeme, modeli i sl.)
- Uspostaviti proceduru da aktiv inicira, utvrdi plan i prioritete i uključi se u nabavku nedostajućih nastavnih sredstava, opreme i materijala i osavremenjavanje postojeće.
- Uraditi detaljnu analizu nakon završetka profesionalne prakse i napraviti izvještaj o njenoj realizaciji.
- Analizirati kriterijume ocjenjivanja na nivou aktiva, izvršiti njihovo usaglašavanje, osvrt na realizaciju i periodične izvještaje.

Instalater termotehničkih sistema:

Praktična nastava se organizuje u školskim radionicama i kod poslodavaca. Pozitivan primjer opremljenosti školske radionice i saradnje sa socijalnim partnerima je u SMŠ „Mladost“ u Tivtu.

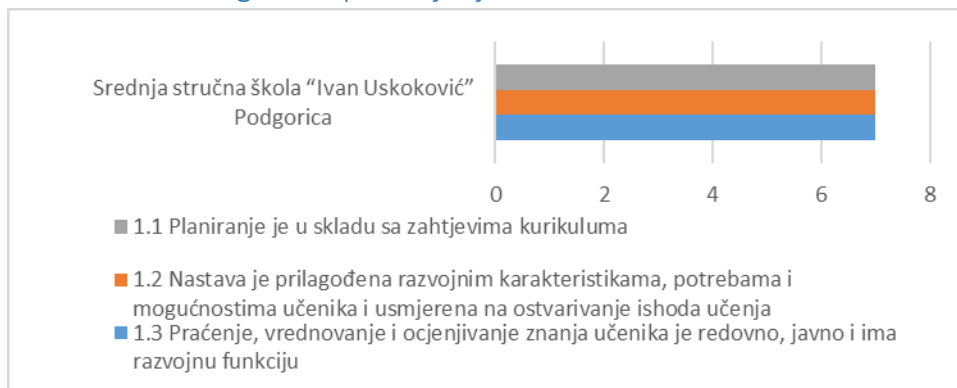
SMŠ „Mladost“ Tivat – OP Instalater termotehničkih sistema – Donacija najsavremenije opreme školi za realizaciju praktične nastave od strane socijalnog partnera.

Prostora za unapređenje ima u radu stručnog aktiva, materijalno-tehničkim uslovima za realizaciju praktične nastave u drugim školama, ali i poboljšanju uslova u kabinetima za teorijsku nastavu, oplemenjivanje edukativnim materijalom, jer to su sve faktori koji utiču na motivaciju učenika i utiče na ukupni kvalitet realizacije obrazovnog programa.

Preporuke:

- Za svaki realizovani ishod učenja, dati osvrt na realizaciju ostvarenih aktivnosti sa dopunama i izmjenama, a za pojedine kriterijume, koji su planirani za više nastavnih časova, osobito praktičnih nastavnih sadržaja, potrebno je izvršiti detaljniju pripremu aktivnosti.
- Izvršiti podijelu odjeljenja na grupe u skladu sa didaktičkim preporukama.
- Planirati projekte na nivou Škole u koje se mogu uključiti učenici ovog obrazovnog programa.

Mehaničar energetskih postrojenja:

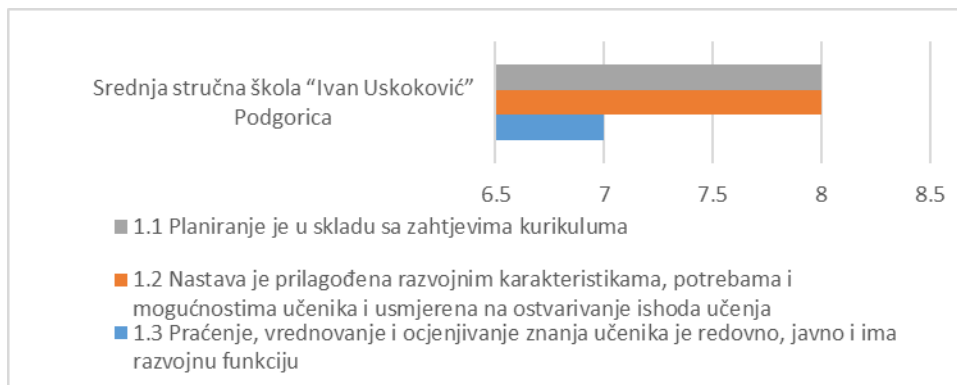
Nema učenika u dualnom sistemu obrazovanja. Praktičnu nastavu, po školskom obliku, kod socijalnih partnera realizuje samo jedan učenik. Postoji plan profesionalne prakse kao korelacija sa programima stručno-teorijskih modula.

Prostora za unapređenje kvaliteta rada ima u radu stručnog aktiva, odjeljenjskog vijeća i saradnji sa stručnom službom, sve u cilju poboljšanja motivacije i uspjeha učenika koji pohađaju ovaj obrazovni program.

Preporuke:

- Za svaki realizovani ishod učenja, dati osvrt na realizaciju ostvarenih aktivnosti sa dopunama i izmjenama, a za pojedine kriterijume, koji su planirani za više nastavnih časova, osobito praktičnih nastavnih sadržaja, potrebno je izvršiti detaljniju pripremu aktivnosti.
- Nakon završetka profesionalne prakse uraditi detaljnu analizu i izvještaj o njenoj realizaciji.
- Na nivou Škole planirati projekte u koje se mogu uključiti učenici ovog obrazovnog programa.
- Planirati, evidentirati i analizirati posjete školama, organizacijama i sl.
- Formirati sekciju iz oblasti mašinstva i obrade metala, sa akcentom na ovaj obrazovni program.
- Planirati i realizovati školsko takmičenje iz stručnih modula u cilju motivisanja učenika na takmičarski duh i unapređivanje znanja i vještina.

Tehničar mehatronike:

Na časovima praktične nastave dominira individualni oblik rada i raspoloživa nastavna sredstva koriste i nastavnici i učenici. Nastavnici, uglavnom, uče učenike da povežu nastavne sadržaje sa primjerima iz prakse, života i drugih oblasti. Učenicima se ukazuje i na nova tehnička rješenja i tehnologije. Disciplina učenika je na potrebnom nivou. Planira se profesionalna praksa u skladu sa programom stručno-teorijskih modula.

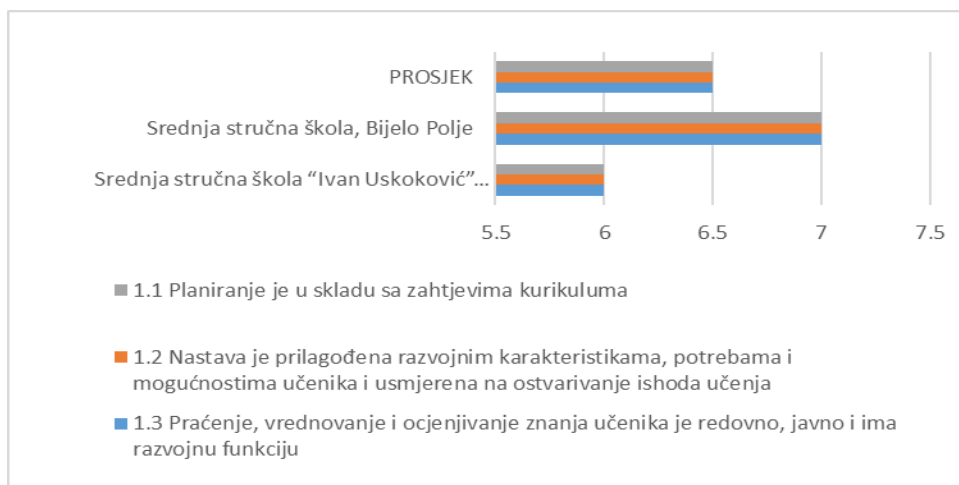
Prostora za unapređenje ima u radu aktiva, unapređenju saradnje sa socijalnim partnerima, uslovima u školskom prostoru za učenje i realizaciju praktične nastave.

Preporuke:

- Dati osvrt na realizaciju ostvarenih aktivnosti sa dopunama i izmjenama za svaki realizovani ishod učenja, a za pojedine kriterijume, koji su planirani za više nastavnih časova, osobito praktičnih nastavnih sadržaja, potrebno je izvršiti detaljniju pripremu aktivnosti.
- Planove rada aktiva unaprijediti tako da ukazuju na razvojne aktivnosti sa osvrtom na realizaciju (realizovati i analizirati ogledne i ugledne časove, dopunska i dodatna nastava, rad sa darovitim učenicima, hospitacija unutar aktiva, kvalitativna analiza postignuća učenika sa mjerama za unapređenje i sl.), a dokumentaciju čuvati u posebnom registratoru i u elektronskoj formi
- Uraditi detaljnu analizu nakon završetka profesionalne prakse i napraviti izvještaj o njenoj realizaciji.
- Planirati i realizovati dodatne aktivnosti u svrhu bolje promocije obrazovnog programa i shodno tome obezbjediti upis većeg broja učenika.
- Planirati projekte na nivou Škole u koje se mogu uključiti učenici ovog obrazovnog programa.
- Planirati, evidentirati i analizirati posjete školama, organizacijama i sl.
- Primjenjivati metode aktivne nastave kojima će prethoditi kreativna priprema za čas
- Uključiti učenike i roditelje u opremanje kabineta i radionica (literatura, šeme, modeli i sl.).
- Nastavnici da pripreme interne materijale za učenike koji bi bili usvojeni na stručnom aktivu.
- Aktiv da inicira, utvrdi plan i prioritete i uključi se u nabavku nedostajućih nastavnih sredstava, opreme i materijala i osavremenjavanje postojeće.

SSS „Ivan Uskoković“
Podgorica - U školi radi sekcija “Mehatronika i LEGO robotika”. Plan sekcije je urađen i sve aktivnosti se detaljno bilježe u posebnoj svesci i u elektronskoj formi. Organizuju se školska takmičenja iz ove oblasti. Učenici postižu odlične rezultate na državnom WRO (World Robot Olympiad) takmičenju - prva mjesta u seniorskoj konkurenciji 2020., 2021. i 2023. godine i treće mjesto 2022. godine.

Tehničar automehatronike:

Nema učenika u dualnom sistemu obrazovanja. Svi učenici praktičnu nastavu realizuju u školi.

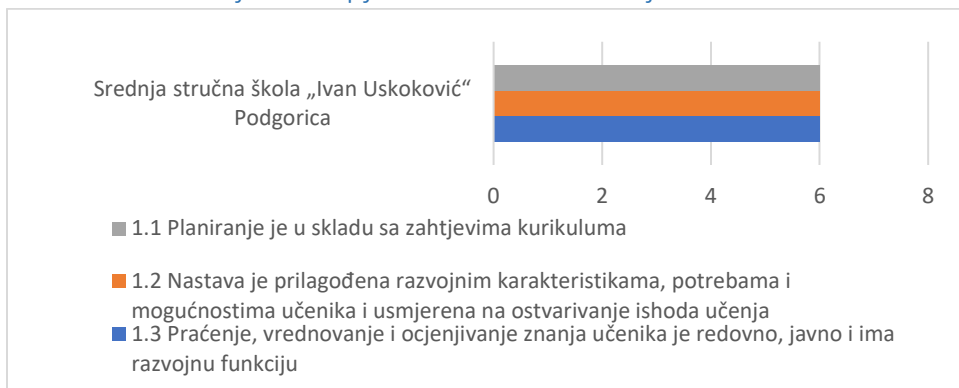
SSŠ „Ivan Uskoković“ –
Primjer dobre
organizacije i saradnje
sa socijalnim
partnerima - Praktični
djelovi stručnih modula
predviđenih za IV razred
objedinjeni su
rasporedom u jednom
danu i realizuju se kod
poslodavca, iako to nije
predviđeno didaktičkim
preporukama u okviru
OP.

Prostora za unapređenje ima u jačanju timskog rada nastavnika stručnih modula i opšteobrazovnih predmeta, u radu stručnog aktiva, usmjerenosti na unapređenje kvaliteta nastave i ukupnog rada.

Preporuke:

- Za svaki realizovani ishod učenja, dati osvrt na realizaciju ostvarenih aktivnosti sa dopunama i izmjenama, a za pojedine kriterijume, koji su planirani za više nastavnih časova, osobito praktičnih nastavnih sadržaja, potrebno je izvršiti detaljniju pripremu aktivnosti.
- Unaprijediti saradnju između nastavnika koji realizuju stručne module kako bi se korelacijom uticalo na bolja postignuća učenika i sticanje kompetencija za zanimanje.

Tehničar za dizajn i kompjutersko konstruisanje u mašinstvu:

Svi učenici praktičnu nastavu realizuju u školi, u radionici koja u potpunosti zadovoljava materijalno-tehničke uslove za realizaciju nastave, dok se časovi teorijske nastave organizuju u neuslovnim

kabinetima, što otežava radni kontinuitet i motivaciju za uređenje prostora. Učionice nijesu oplemenjene edukativnim materijalom za realizaciju teorijskog dijela nastave, što ih čini prostorom neprijemčivim za boravak i rad.

Nastavnici uglavnom realizuju nastavu u skladu sa postojećim prostorno-tehničkim uslovima, sa ciljem da učenici dostignu vještine predviđene programom. Nastavnici vrše saznavnu pripremu učenika, ali ne i u dovoljnoj mjeri i motivacionu, motoričku i emotivnu.

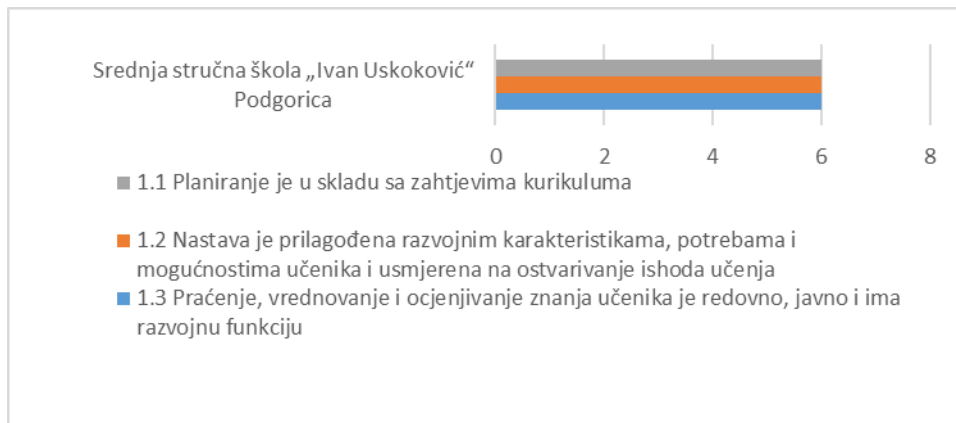
Usljed nedostatka udžbenika, nastavnici uglavnom pripremaju interne štampane materijale.

Sekcije se ne planiraju. Ne organizuju se školska takmičenja.

Preporuke:

- Koristiti više različitih tehnika vrednovanja znanja učenika, pojedinačno i u grupi (elektronski testovi, brza ispitivanja, domaći zadaci, aktivnost na času, seminarski radovi, prezentacije, projektni zadaci i sl.)
- Dati osvrt na realizaciju ostvarenih aktivnosti za svaki realizovani ishod učenja.
- Formirati sekciju iz oblasti mašinstva, sa akcentom na ovaj obrazovni program.
- Planirati i realizovati školsko takmičenje iz stručnih modula.

Zavarivač:

Praktični moduli se realizuju u školskoj radionici. Škola ima adekvatnu radionicu za realizaciju vježbi ili praktičnog oblika nastave u školi za praktičnu nastavu, pogotovu u smislu prostornih uslova. Nastavnici, u radionici posjeduju dovoljan obim nastavnih sredstava za realizaciju ishoda praktičnih modula, osim potrošnog materijala, tj. čeličnih profila, elektroda, brusnih ploča za sječenje i brušenje, materijala i alata za antikorozivnu zaštitu, tj. temeljnu farbu, četke, razređivač itd.

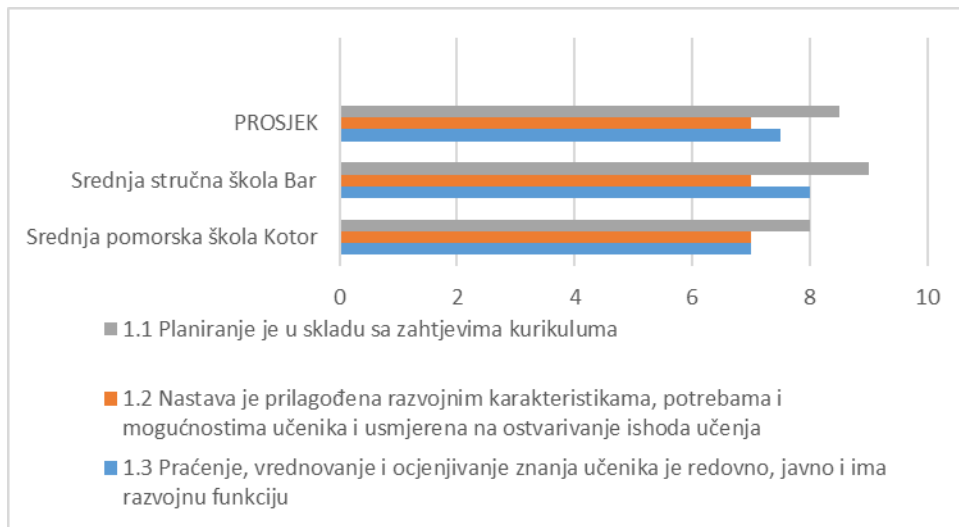
Ne uočava se dovoljna međunastavnička komunikacija u korelaciji realizacije. Nije prisutno hospitovanje unutar aktiva mašinstva, tj. nema analize hospitovanih časova.

Preporuke:

- Planirati i obezbijediti dodatna materijalno-tehnička sredstva za realizaciju ishoda praktičnih modula (nabavka veće i raznovrsnije količine otvorenih i zatvorenih čeličnih profila i limova raznih debljina, sredstava i alata za antikorozivnu zaštitu, zatim mašine ili alate za pripremu šava vara kod debelih limova itd.)

SEKTOR SAOBRAĆAJ I KOMUNIKACIJE

Brodomašinski tehničar:

Za realizaciju praktične nastave u Srednjoj pomorskoj školi u Kotoru je na raspolaganju navigacijski simulator i simulator mašinskog postrojenja: Transas NTPro 5000 (5.35) uključujući i Transas NS 4000 ECDIS i ERS 5000 TECHSIM. Pored ovoga, škola raspolaže i radionicama za ručnu i mašinsku obradu materijala, kao i radionicom za spajanje materijala. Iako škola raspolaže gotovo smim neophodnim sredstvima za realizaciju praktične nastave ona se odvija sa određenim poteškoćama, prije svega, zbog manjka prostora. Za ovaj obrazovni program praktično ne postoji mogućnost za realizaciju praktične nastave van ustanove i za realizaciju profesionalne prakse tokom ljetnjeg perioda. Ipak, škola preduzima napore da kroz saradnju sa Lukom Kotor i nekim brogarskim kompanijama organizuje posjete brodovima, kao i određenim radionicama.

Aktivi pokreću inicijativu o potrebi za nabavkom nedostajućih nastavnih sredstava. Praktična nastava se uglavnom odvija u školi, rijetko kod poslodavca. Rad nastavnika na praktičnoj nastavi zavisi od organizacije i planiranja nastavnika i sprovodi se kroz prezentacije i simulacije, ili kroz konkretan praktičan rad sa alatima, opremom, mašinama i uređajima. U planovima se ne planira praktična nastava kod poslodavaca, a ne realizuje se ni profesionalna praksa.

Nastavnici dominantno realizuju nastavu korišćenjem PPT prezentacija koje su učenicima dostupne na Teams platformi. Učenici se upućuju na korišćenje interneta i drugih izvora za ovladavanje ishodima učenja.

Učionice/kabineti u kojima se realizuje nastava za obrazovni program Brodomašinski tehničar u Srednjoj stručnoj školi u Baru nijesu opremljene adekvatnim nastavnim sredstvima. Radionica posjeduje uređaje, opremu i alat koji omogućava učenicima postizanje dijela ishoda planiranih programom, nastavnici je u

skladu sa mogućnostima i brojem učenika u grupi koriste, međutim, prostor u kojem je smeštena ne omogućava primjenu adekvatnih metoda i oblika rada sa učenicima na praktičnoj nastavi i vježbama i ne omogućava u potpunosti primjenu mjera bezbjednosti i zaštite na i tokom rada.

U toku tekuće školske godine učenici prvog razreda se ne upućuju kod poslodavaca na praktičnu nastavu, kao ni učenici II razreda koji povremeno koriste simulator na pojedinim časovima. Za učenike III razreda dio praktične nastave realizuju se kod Vojske Crne Gore. U IV razredu učenici pohađaju dio prakse kod: Uprave pomorske sigurnosti i upravljanje lukama, firme "La Pluma Bar Pilot & Tugboat Service Montenegro", firme "Ocean Montenegro" - kompanije za pružanje lučkih usluga i Vojske Crne Gore.

Nastavnici modula, kada se po planu realizacije modula/ishoda organizuje praktična nastava, podnose organizatoru praktične nastave zahtjev (školski obrazac, koji sadrži spisak učenika, naziv modula, vrijeme realizacije časova ...). Zahtjev odobravaju organizator praktične nastave i direktor.

U toku realizacije časova kod poslodavca sa učenicima su nastavnici odgovarajućeg modula koji sarađuju sa instruktorima/mentorima kod poslodavca. Ovi časovi pripadaju normi nastavnika, i on ih prati, dok koordinator obezbjeđuje uslove i povremeno ih obilazi. Nastavnici časove praktične nastave evidentiraju u odjeljenjsku knjigu.

Aktiv donosi godišnji plan rada. Posebna pažnja poklanja se realizaciji praktične nastave, unificiranju i usklađivanju testova i usklađivanju programa sa zahtjevima IMO kurseva. U skladu sa politikom kvaliteta nastavnici su dužni da koriste unificirani test koji im je dostupan u elektronskoj formi.

Nastavnici koriste prezentacije tokom realizacije nastave, na kojima upućuju učenike na izvore učenja. Priprema internih pisanih materijala je povremena i ne zadovoljava potrebe učenika. Učenici se upućuju da samostalno pretražuju izvore na internetu.

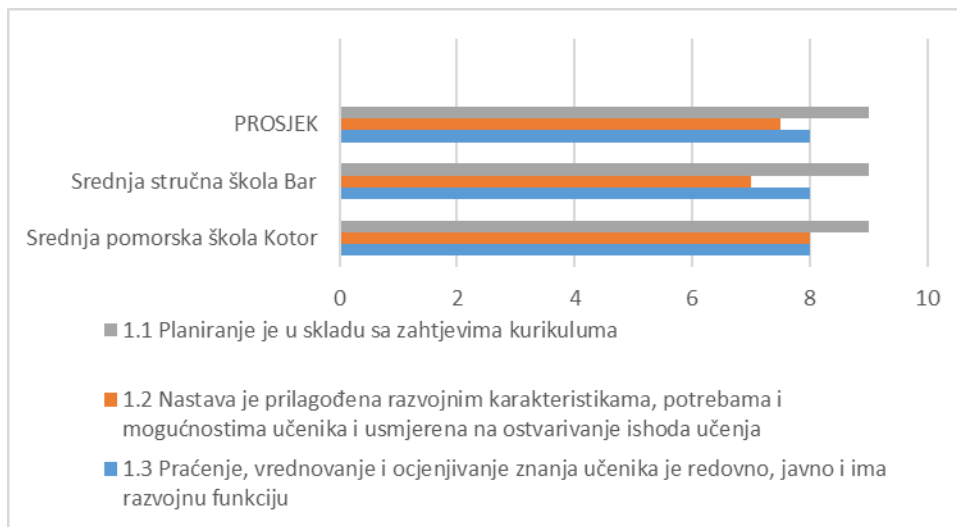
Na inicijativu nastavnika za realizaciju dijela modula kod poslodavaca organizator praktične nastave obezbjeđuje poslodavce za obuku, kod kojih je moguće dostizanje planiranih djelova ishoda. Obuku kod poslodavca realizuju nastavnici modula u saradnji sa instruktorima kod poslodavca. Škola ima sklopljene ugovore o saradnji sa poslodavcima.

Vanredni učenici polažu u tri ispitna roka. Raspored polaganja je raspoređen na tri dana, dan za praktičnu nastavu, pismene zadatke (jedan ili više) i opšte i stručne module.

Preporuke:

- Pronaći poslodavce koji bi prihvatili učenike na praktičnu nastavu.
- Obezbijediti materijalne uslove za efikasnu organizaciju praktične nastave u školi
- Obezbijediti materijalne uslove za efikasnu organizaciju praktične nastave kod poslodavca, obilazak učenika, praćenje postignuća, prisustva obuci.

Nautički tehničar:

Praktična nastava se uglavnom odvija u školi, rijetko kod poslodavca. U planovima se ne planira praktična nastava kod poslodavaca, a ne realizuje se ni profesionalna praksa.

Tokom teorijske i praktične nastave učenicima se pored planiranog programa obrazovanja prenosi i značajno iskustvo nastavnika sa brodova što časove čini dodatno zanimljivim i afirmativnim.

Praktični dio nastave izvodi se uz upotrebu lične i kolektivne opreme za spašavanje na moru (pojasevi za spašavanje, signalna oprema, splavovi za spašavanje,...), čamaca drvene građe koje škola koristi za takmičarske regate, i na kojima se stiču prva znanja o održavanju plovila, kao i nautičkog simulatora sa 8 izdvojenih jedinica na kojima učenici stiču praktična znanja o radu radara, elektronskih karata, manevrisanju brodom i izbjegavanju sudara na moru. Navedena oprema je vlasništvo Srednje pomorske škole Kotor.

Primjenjivani su različiti oblici rada (frontalni, individualni, rad u paru, a rad u grupi je izveden tokom praktične nastave sa splavom za spašavanje i opremom koja je sadržana u tom splavu).

U Srednjoj stručnoj školi u Baru praktična nastava se izvodi uz pomoć opreme koja je djelimično u vlasništvu JU Srednja stručna škole Bar, a djelimično je dostupna učenicima za izvođenje praktične nastave kroz ugovore o poslovno-tehničkoj saradnji sa Fakultetom za turizam i pomorstvo Bar, Lukom Bar AD i radionicom za izgradnju i održavanje drvenih čamaca – Bokovac.

Oprema za izvođenje praktične nastave se u najvećem dijelu nalazi van okruga škole, u pomenutim institucijama i radionici, te je za realizaciju praktične nastave potrebno dodatno vrijeme dolaska učenika i nastavnika na ta mjesta. U narednom periodu bi trebalo intenzivno raditi na opremanju škole navigacionim simulatorima, i školskog prostora na kojem bi se vršilo održavanje čamaca i izvođenje praktičnih vježbi sa ličnim i kolektivnim sredstvima za spašavanje na moru.

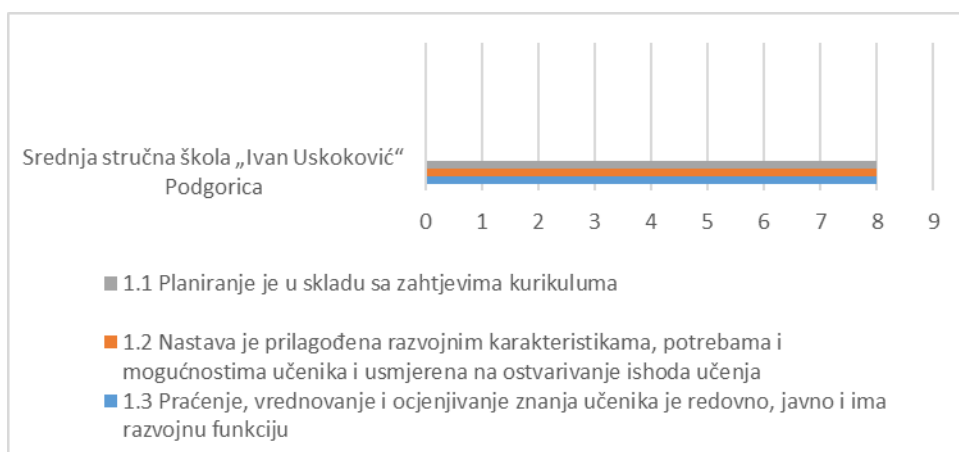
Primjenjivani su različiti oblici rada (frontalni, individualni, rad u paru, a rad u grupi je izveden tokom praktične nastave na navigacionom simulatoru).

Nastava je stručno zastupljena iz svih stručnih i izbornih modula.

Preporuke:

- Obezbijediti kvalitetniju saradnju sa socijalnim partnerima u cilju kvalitetnije realizacije praktične nastave.
- PPT prezentacije su zastupljene u realizaciji nastave jer za ovaj obrazovni program (Nautički tehničar) ne postoje zvanično objavljeni udžbenici. Zbog navedenih okolnosti nastavnici svoje prezentacije treba da kreiraju na način da budu što pristupačnije učenicima, odnosno da budu što jednostavnije za razumijevanje, sa puno detalja (slika i objašnjenja) koji pored značenja na našem jeziku mogu da imaju i engleska značenja, ali nikako samo engleske nazive.

Saobraćajno-transportni tehničar

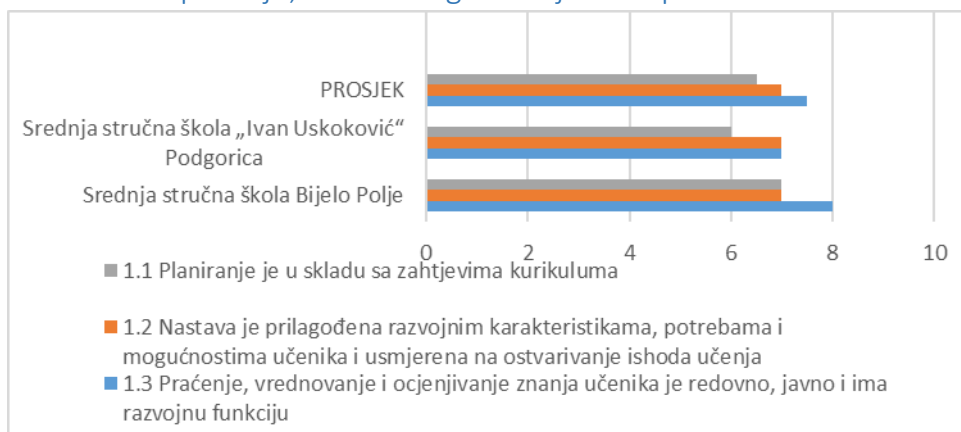
Učionice ili kabinet u kojima se realizuje nastavni proces za obrazovni program Saobraćajno – transportni tehničar je opremljen odgovarajućom tehnikom za realizaciju nastave (opremljeni su djelovima voza, i dokumentacijom potrebnom za ovaj vid saobraćaja) kao i odgovarajućim slikama i šemama iz oblasti željezničkog saobraćaja koje nastavnici koriste po potrebi.

Časovi praktične nastave se uglavnom realizuju na Željeznici i resursima željeznice. Nastavnici koriste savremena nastavna sredstva uz oslanjanje na tradicionalni način predavanja kao i raznovrsna nastavna sredstva. Na većini časova teorijske i praktične nastave nastavnici koriste primjere praktičnog izvođenja i omogućavaju bolje razumijevanje sadržaja i prilagođavaju ih karakteristikama učenika. Teorijska i praktična nastava su usko povezane i u skladu sa tim nastavnici koriste primjere dobre prakse.

Preporuke:

- Planirati gostujuća predavanja u skladu sa obrazovnim programom.
- Više raditi na primjeni savremenog pristupa nastavi.
- Usmjeravati učenike na primjenu metoda aktivnog učenja.

Tehničar za špediciju, carinu i organizaciju transporta

Raspored praktične nastave u odnosu na stručne i opšte predmete je pravilno raspoređen.

Ima planova kojima nedostaju nastavne metode koje se odnose na praktičnu nastavu i predviđeni časovi praktične nastave koji se realizuju kod poslodavca.

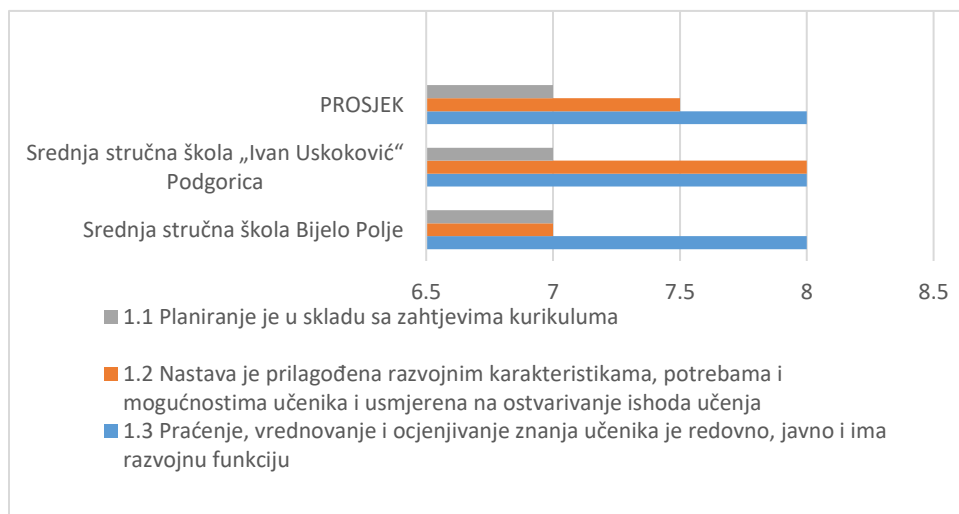
Raspored praktične nastave u odnosu na stručne i opšte predmete je pravilno raspoređen.

Ima planova kojima nedostaju nastavne metode koje se odnose na Praktičnu nastavu i predviđene časove Praktične nastave koji se realizuju kod poslodavca.

Preporuke:

- Uspostaviti neophodnu saradnju tokom nastavne godine sa socijalnim partnerima u realizaciji časova praktične nastave i profesionalne prakse.
- U planovima realizacije ishoda navesti odgovarajući broj časova Praktične nastave koji se izvode kod poslodavca, unijeti napomene za poboljšanje kvaliteta realizacije ishoda.

Tehničar drumskog saobraćaja:

Stručni aktiv redovno vodi zapisnike sa održanih sjednica za tekuću nastavnu godinu. Plan rada Stručnog aktiva je evidentiran, ali nedovoljno usmjeren na poboljšanje vaspitno-obrazovnog procesa i ostale razvojne aktivnosti učenika.

Raspored praktične nastave u odnosu na stručne i opšte predmete je pravilno raspoređen.

Učionice ili kabineti u kojima se realizuje neposredna nastava su uglavnom bili opremljeni odgovarajućom tehnikom za realizaciju nastave po savremenim metodama, opremljeni su i odgovarajućim slikama i šemama iz oblasti saobraćaja koje nastavnici koriste po potrebi. Primjetno je da se tokom neposredne realizacije nastavnog procesa svaki nastavnik pripremio u skladu sa didaktičkim principima. Pri realizaciji časova Upravljanja vozila instruktori su realizovali čas u skladu sa pripremom, evidentirani su određeni tehnički nedostaci na vozilu, kao i u dokumentaciji sa teorijskog polaganja.

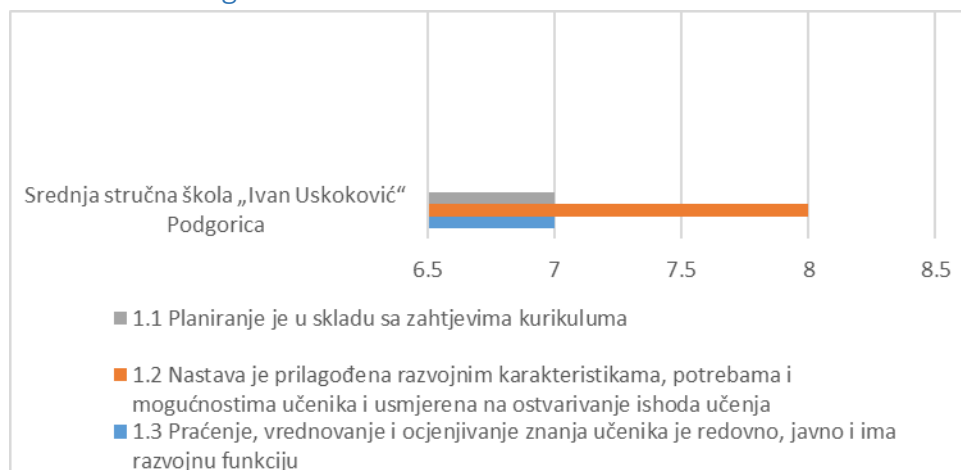
U Školi se prethodne godine nijesu planirala i realizovala školska takmičenja. Učenici nijesu uključeni u realizaciju projekata koji su od značaja za njihovo stručno i sveukupno napredovanje.

Na časovima Praktične nastave sa instruktorima vožnje uočen je metodički pristup svih instruktora sa jasno upućenim načinom unapređenja vještina kod učenika. Nastavnici koriste savremena nastavna sredstva uz oslanjanje na tradicionalni način predavanja kao i raznovrsna nastavna sredstva (projektor, slike, skice, računar, poligon). Na većini časova nastavnici koriste primjere i olakšavaju razumijevanje sadržaja i prilagođavaju ih karakteristikama učenika. Teorijska i praktična nastava je usko povezana i u skladu sa tim nastavnici koriste primjere dobre prakse.

Preporuke:

- Pridržavati se Pravilnika o uslovima koje mora da posjeduje vozilo za obuku kandidata/učenika, kao i vođenja neophodne dokumentacije
- Raditi na motivaciji učenika kako bi se smanjio broj neopravdanih izostanaka.
- Usmjeravati učenike na primjenu metoda aktivnog učenja.
- Njegovati atmosferu na času koja se ispoljava u pogledu interesovanja za rad, pažnje i radne discipline.
- Organizovati školska takmičenja.
- Uključivati učenike u realizaciju projekata koji su od značaja za njihovo stručno i sveukupno napredovanje.

Vozač motornog vozila:

Nastava je stručno zastupljena. Stručni aktiv vodi zapisnike o održanim sjednicama u tekućoj školskoj godini. Sveska Aktiva sadrži sve neophodne podatke, od Plana realizacija, preko poboljšanja vaspitno obrazovnog procesa. Ne postoje podaci o posjećenosti određenih časova odnosno hospitacije između članova Aktiva.

U svesci se nalaze i podaci o održanim Školskim takmičenjima iz pojedinih predmeta, sa utvrđenim postignućima učenika.

Učionice ili kabineti u kojima se realizuje neposredna nastava su uglavnom opremljeni odgovarajućom tehnikom za realizaciju nastave po savremenim metodama, opremljeni su i odgovarajućim slikama i šemama iz oblasti saobraćaja koje nastavnici koriste po potrebi.

Na časovima Praktične nastave sa instruktorom vožnje učen je metodički pristup instruktora sa jasno upućenim načinom unapređenja vještina kod učenika. Nastavnici koriste savremena nastavna sredstva uz oslanjanje na tradicionalni način predavanja kao i raznovrsna nastavna sredstva (projektor, slike, skice, računar, poligon). Na većini časova nastavnici koriste očigledne primjere i olakšavaju razumijevanje sadržaja i prilagođavaju ih karakteristikama učenika. Teorijska i praktična nastava je usko povezana i u skladu sa tim nastavnici koriste primjere dobre prakse.

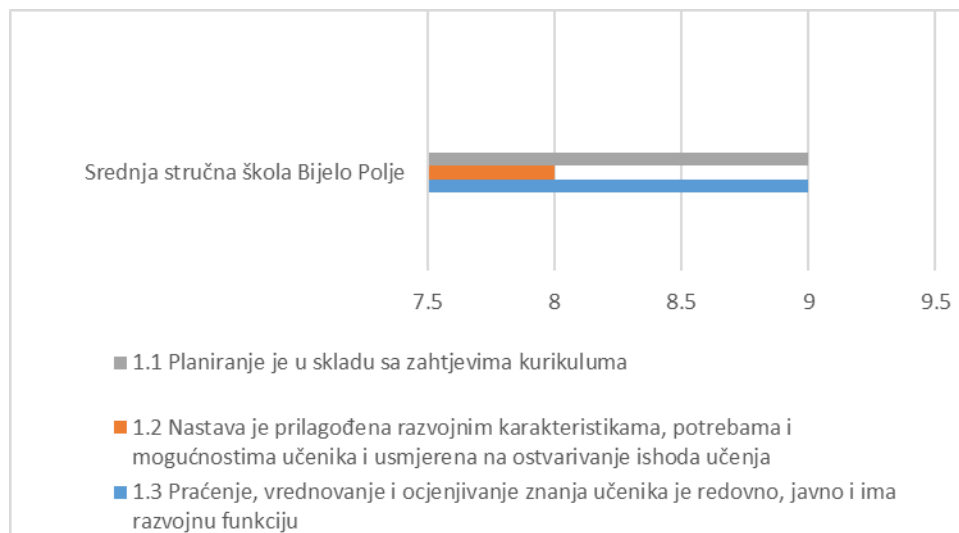
U svesci Stručnog aktiva utvrđeno je da nastavnici rade na usaglašavanju kriterijuma ocjenjivanja u okviru Stručnog aktiva, u skladu sa specifičnostima učenika i drugim okolnostima. Evidentno je da je saradnja između nastavnika i učenika na zavidnom nivou.

Preporuke:

- Pridržavati se Pravilnika o uslovima koje mora da posjeduje vozilo za obuku kandidata/učenika, kao i vođenja neophodne dokumentacije.
- Planirati i realizovati ogledno – ugledne časove u okviru obrazovnog programa.
- Realizovati hospitacije u okviru stručnog aktiva i voditi odgovarajuću pedagošku evidenciju.
- Planirati gostujuća predavanja.
- Raditi na motivaciji učenika kako bi se smanjio broj neopravdanih izostanaka.
- Motivisati učenike na povećanje nivoa interesovanja za rad.

SEKTOR POLJOPRIVREDA, PREHRANA I VETERINA

Pekar

Godišnji planovi rada i planovi realizacije ishoda učenja su pregledani i potpisani od strane koordinатора modularizovanog obrazovnog programa Pekar i pedagoga. Nastavnici rade osvrt na realizaciju ishoda učenja. Unutar OP ostvorena je korelacija između modula OP kroz odgovarajuće ishode.

Prehrambena sekcija se realizuje i kroz ovaj obrazovni program u sektoru Poljoprivreda, prehrana, veterina, sa planom rada, fondom časova, nosiocima aktivnosti, ciljevima, zadacima i načinom realizacije.

Teorijski modul se realizuje u učionicama, a praktični kod poslodavca.

Škola ne posjeduje radionicu sa odgovarajućom opremom za izvođenje praktične nastave kroz različite module ovog OP, pa se realizuju posjete poslodavcima kod kojih se realizuje i Praktični modul (pekara "Put gros-Eko pek", pekara „6“, pekara „Šar“). Sa ovim poslodavcima su potpisani i individualni ugovori.

Uvidom u portfolio, nastava je stručno zastupljena.

Učenici obavljaju praktičnu nastavu kod poslodavaca sa kojima su potpisani individualni ugovori.

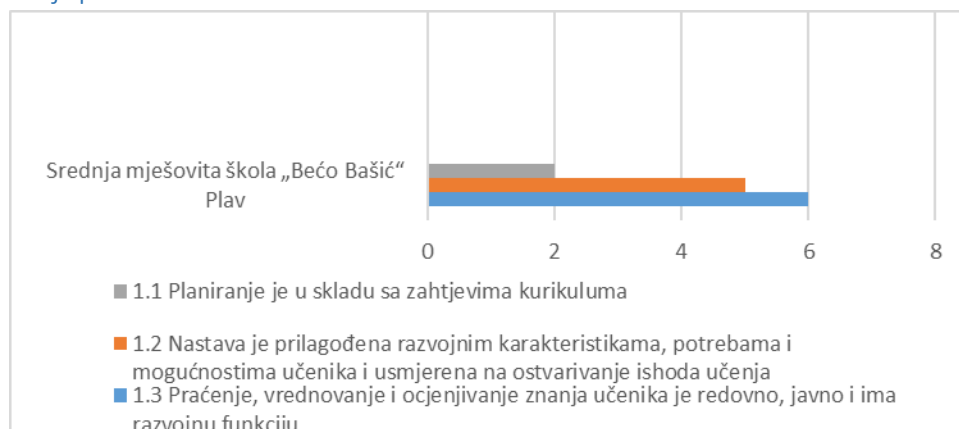
Tokom posjete poslodavcima (pekara "Put gros-Eko pek", pekara „6“, pekara „Šar“) obavljen je razgovor sa učenicima i Instruktorima praktičnog obrazovanja kod poslodavaca tokom koga je iskazano obostrano zadovoljstvo stečenim znanjem i vještinama.

Planove realizacije ishoda učenja, nastavnici i Organizator praktičnog obrazovanja predaju poslodavcima na početku svakog klasifikacionog perioda.

- Formirati odvojene Aktive: za sektor Poljoprivreda, prehrana, veterina podsektor Prehrana, koji bi činili dipl. ing.prehrambene tehnologije, dipl. ing. hemijske tehnologije i dipl. hemičari i za sektor Zdravstvo i socijalna zaštita, podsektor Zdravstvo, koji bi činili doktori medicine, farmacije kao i dipl. biolog.
- Iskoristiti kapacitete postojećih radionica sličnog područja rada koje su opremljene priborom, alatima i uređajima kako bi se realizovala praktična nastava različitih modula ovog OP.

- Sprovesti aktivnosti za nabavku nedostajućih alata, instrumenata, pribora i uzoraka namirnica uz podršku Uprave.

Poljoprivredni tehničar:

Rasporedom časova obuhvaćeni su svi časovi obrazovnog programa. Nastava koju treba planirati u skladu sa zahtjevima obrazovnog programa, kroz godišnje i operative planove rada nije bilo moguće utvrditi kod svih modula, jer isti ne postoje. Operativni planovi urađeni su po iskazu nastavnika prema kurikulumu iz obrazovnog programa i nijesu potpisani od strane koordinatora i pedagoga. U odjeljenjskim knjigama praktična nastava se evidentira kao vježbe. Praksa kao oblik nastave u okviru modula odvija se u školskom objektu (radionica) koji se nalaze u školskom dvorištu. Škola posjeduje traktor sa priključcima za obradu zemljišta. Dio prakse za koju škola nema uslove obavlja se kod socijalnih partnera. Koordinatorica za praktično obrazovanje dala je na uvid potpisan ugovor sa Poljoprivrednim gazdinstvom „Ismet Huseinović“ - Plav.

Nedostaje stručna literatura, a udžbenici se rijetko koriste. Škola ne posjeduje nastavna sredstva (slike, šeme, modele i drugi pribor iz oblasti poljoprivrede) i ako ima određen kabinet za poljoprivredu.

Škola sprovodi saradnju sa socijalnim partnerima, a na osnovu anketiranih roditelja može se zaključiti da su zadovoljni saradnjom poslodavaca i škole

Preporuke:

- Uraditi Godišnje i Operativne planove u skladu sa zahtjevima obrazovnog programa.
- Planirati ogledno - ugledne časove.
- Uraditi IROP-e za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama.
- U odjeljenjskim knjigama evidentirati praktičnu nastavu umjesto vježbi.
- Formirati kabinet za poljoprivrednu grupu predmeta, opremiti nastavnim sredstvima (enciklopedije, modele, slike, šeme i drugim didaktičkim materijalom).
- U svesku aktiva planirati sadržajno i razvojno potrebe i aktivnosti za obrazovni program, koristiti je za duži vremenski period kako bi se pratio rad aktiva.
- Na dijelu školskog dvorišta gdje se nalazi pomoćni objekat za smještaj mašina i alata, koristiti za praktičnu nastavu.
- Nastaviti sa nabavkom sredstava za poljoprivrednu proizvodnju.
- Raditi na uspostavljanju saradnje sa novim socijalnim partnerima.
- Raditi na promociji obrazovnog programa za veće interesovanje i bolji upis.
- Koristiti kabinet za poljoprivredu sa A/V sredstvima.
- Opremiti i prilagoditi prostor, odnosno nabaviti nastavna sredstva za realizaciju kabinetske nastave u Školi.

- Obezbijediti neophodnu stručnu literaturu unutar školske biblioteke i istu koristiti.
- Realizovati i upisivati dodatnu i dopunsku nastavu.
- Formirati pčelarsku sekciju, koja je planirana Godišnjim planom rada škole.
- Uključivati učenike u realizaciju projekata koji su od značaja za njihovo stručno i sveukupno napredovanje.
- Usaglasiti kriterijuma ocjenjivanja u okviru stručnog aktiva, u skladu sa specifičnostima učenika i drugim okolnostima.
- Koristiti različite načine ocjenjivanja.
- Uključiti roditelje u proces organizacije praktične nastave u školi, uzimajući u obzir mišljenje u vezi sa mjerama za poboljšanje kvaliteta nastave.

Prehrambeni tehničar

Raspored časova je vidno istaknut, teorijska nastava je usklađena sa časovima vježbi i praktične nastave. Realizuju se slobodne/vannastavne aktivnosti, izborna nastava i ogledno-ugledni časovi, o čemu se vodi evidencija kroz svesku Aktiva, odjeljenjske knjige i izvještaje.

Planira se profesionalna praksa i vodi evidencija o realizaciji.

Vrednuju se svi aspekti nastave, kao i aktivnost učenika na času, sagledava se ličnost učenika u cjelini, kao i njegove mogućnosti. Učenici dobijaju povratnu informaciju o postignućima.

Godišnjim programom obrazovno-vaspitnog rada Škole i Godišnjim planom rada Aktiva je predviđena sekcija za ovaj obrazovni program. Plan i program Prehrambene sekcije sadrži plan rada, fond časova, nosioce aktivnosti, ciljeve, zadatke i način realizacije. Redovno se vode zapisnici o realizovanim aktivnostima.

Članovi Aktiva kontinuirano iniciraju nabavku potrebnih nastavnih sredstava i dostavljaju upravi Škole u pisanoj formi.

Školsko takmičenje, ogledno/ugledni časovi i međusobne hospitacije su planirani godišnjim planom Aktiva i vodi se evidencija o realizaciji.

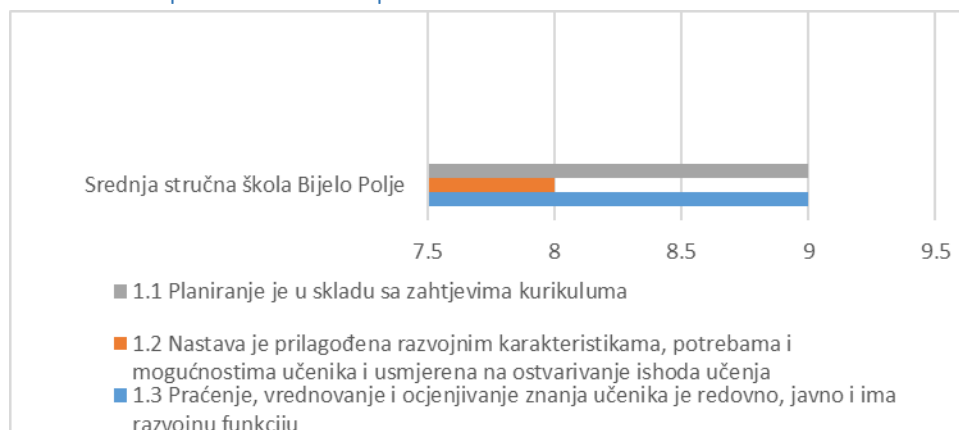
Planiraju se i realizuju posjete poslodavcima, obilježavaju važni datumi od značaja za struku, organizuju različite humanitarne aktivnosti i predavanja relevantnih gostujućih predavača.

Preporuke:

- Formirati odvojene Aktive: za sektor Poljoprivreda, prehrana, veterina podsektor Prehrana, koji bi činili dipl.ing.prehrambene tehnologije, dipl.ing. hemijske tehnologije i dipl. hemičari i za sektor Zdravstvo i socijalna zaštita, podsektor Zdravstvo, koji bi činili doktori medicine, farmacije kao i dipl. biolog.
- Unaprijediti analizu uspjeha i mjere za poboljšanje postignuća učenika kroz svesku Aktiva tokom svakog klasifikacionog perioda, kako tokom nastavne godine, tako i na stručnom ispitu.
- Uspostaviti saradnju sa srodnim Školama u okruženju uz podršku Uprave kroz studentske posjete, prekogranične projekte i realizaciju zajedničkih aktivnosti.
- Planirati aktivnosti na uređenju učionica/kabineta/laboratorije, zajedno sa učenicima osmisli i izraditi različite stručne edukativne materijale (plakate, panoe) i izložiti različite vrste ambalaže prehrambenih proizvoda kako bi prostor u kome se odvija vaspitno-obrazovni proces učinili prijatnijim i podsticajnijim.
- Sprovesti aktivnosti na povećanju iskorišćenja raspoloživih kapaciteta Školskih radionica (uskладiti raspored časova sa nastavnicima drugih OP, nabaviti nedostajuće instrumente, pribor i uzorke namirnica) uz podršku Uprave.
- Uspostaviti saradnju sa većim brojem socijalnih partnera.
- Detaljnije analizirati postignuća učenika po klasifikacionim periodima i davati predloge mjera i aktivnosti za unapređivanje uspjeha.
- Planirati i usvojiti inicijalne testove provjere znanja sa zadacima različitog tipa, na različitom taksonomskom nivou.
- Koristiti različite načine provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja.

Svi nastavnici posjeduju odgovarajući profil stručne sprema, dva nastavnika imaju više zvanje nastavnik mentor, a dvije nastavnice nastavnik savjetnik. Dva nastavnika su koautori udžbenika Osnovi prehrambene tehnologije u izdanju Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, dok je jedan nastavnik koautor udžbenika Analitička ispitivanja u izdanju Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva. Naučno zvanje master imaju četiri nastavnika. Tri nastavnika su učestvovala u pisanju obrazovnih programa, a dva u izradi testova za stručnu teoriju. Dva nastavnika su i eksterni evaluatori.

Proizvođač prehrambenih proizvoda

Unutar obrazovnog programa ostvarena je korelacija između modula kroz odgovarajuće ishode. Raspored časova je vidno istaknut, teorijska nastava je usklađena sa časovima vježbi i praktične nastave.

Planiraju se i realizuju slobodne/vannastavne aktivnosti i ogledno-ugledni časovi, o čemu se vodi evidencija kroz svesku Aktiva, odjeljenjske knjige i izvještaje.

Prehrambena sekcija se realizuje i kroz ovaj obrazovni program u sektoru Poljoprivreda, prehrana, veterina, sa planom rada, fondom časova, nosiocima aktivnosti, ciljevima, zadacima i načinom realizacije. Redovno se vode zapisnici o realizovanim aktivnostima.

Planira se profesionalna praksa.

Članovi Aktiva kontinuirano iniciraju nabavku potrebnih nastavnih sredstava i dostavljaju upravi Škole u pisanoj formi.

Školsko takmičenje, ogledno/ugledni časovi i međusobne hospitacije su planirani godišnjim planom Aktiva i vodi se evidencija o realizaciji.

Planiraju se i realizuju različiti oblici saradnje sa poslodavcima, obilježavaju važni datumi od značaja za struku, organizuju različite humanitarne aktivnosti i predavanja relevantnih gostujućih predavača.

Teorijski dio modula se realizuje u učionicama, a praktični dio u laboratoriji, koje su uglavnom opremljene nastavnim sredstvima i didaktičkim materijalom za izvođenje nastave. Škola ne posjeduje radionice sa odgovarajućom opremom za izvođenje praktične nastave kroz različite module ovog OP, pa se realizuju posjete poslodavcima (mesna industrija "Franca, ribnjak „Idrizović"). Praktični modul se u skladu sa zahtjevima OP realizuje kod poslodavaca (pekara "Put gros-Eko pek", pekara „6", Pekara „Šar" i „Milka" mljekara) sa kojima su potpisani individualni ugovori. Uvidom u portfolio, nastava je stručno zastupljena.

Učenici obavljaju praktičnu nastavu kod poslodavaca sa kojima su potpisani individualni ugovori.

Tokom posjete poslodavcima (pekara "Put gros-Eko pek", pekara „6", pekara „Šar") obavljen je razgovor sa učenicima i Instruktorima praktičnog obrazovanja kod poslodavaca tokom kojeg je iskazano obostrano zadovoljstvo stečenim znanjem i vještinama.

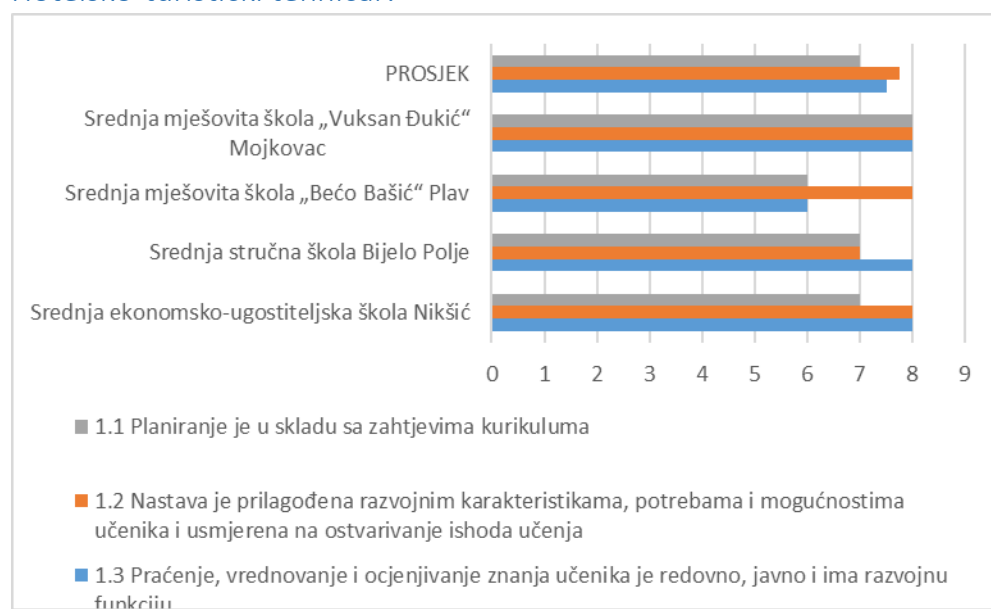
Planove realizacije ishoda učenja, nastavnici i Organizator praktičnog obrazovanja predaju poslodavcima na početku svakog klasifikacionog perioda.

Preporuke:

- Formirati odvojene Aktive: za sektor Poljoprivreda, prehrana, veterina podsektor Prehrana, koji bi činili dipl.ing.prehrambene tehnologije, dipl. ing. hemijske tehnologije i dipl. hemičari, i za sektor Zdravstvo i socijalna zaštita, podsektor Zdravstvo, koji bi činili doktori medicine, farmacije kao i dipl. biolozi.
- Unaprijediti analizu uspjeha i mjere za poboljšanje postignuća učenika kroz svesku Aktiva tokom svakog klasifikacionog perioda.
- Iskoristiti kapacitete postojećih radionica sličnog područja rada koje su opremljene priborom, alatima i uređajima kako bi se realizovala praktična nastava različitih modula ovog OP.
- Sprovesti aktivnosti za nabavku nedostajućih alata, instrumenata, pribora i uzoraka namirnica uz podršku Uprave.
- Uspostaviti saradnju sa većim brojem socijalnih partnera.
- Detaljnije analizirati postignuća učenika po klasifikacionim periodima i davati predloge mjera i aktivnosti za unapređivanje uspjeha.
- Planirati i usvojiti inicijalne testove provjere znanja sa zadacima različitog tipa, na različitom taksonomskom nivou.
- Koristiti različite načine provjeravanja i ocjenjivanja ishoda učenja.

SEKTOR TRGOVINA, UGOSTITELJSTVO, TURIZAM

Hotelsko-turistički tehničar:

Nikšić - Praktična nastava, kao oblik nastave u okviru modula, se realizuje u školi i kod socijalnih partnera: hotel "Onogošt", hotel "Trebjesa", hotel "Trim", hotel "Yugoslavia", "Moj hotel", hotel "Sokoline", TA "SAP Travel", TA "Anitra", hotel "Vukov most", hotel "Royal garden", hotel "Marshal", Turistički klaster "Montenegro" i Turistička organizacija Opštine Nikšić. Prema riječima nastavnika, do marta praktična nastava za 3. i 4. razred je kabinetska, a zatim kod poslodavaca. Nakon završetka nastavne godine se realizuje profesionalna praksa kod navedenih socijalnih partnera.

Tokom nadzora je izvršen obilazak poslodavaca, i to tri hotela: hotel "Trim", hotel "Trebjesa" i hotel "Yugoslavia". Obavljen je razgovor sa poslodavcima, učenici nijesu bili na praksi jer je nadzor obavljen u

novembru, kad je po rasporedu kabinetska nastava. Poslodavci su rekli da učenici u navedenom periodu dolaze jednom sedmično (četvrtkom), u svakom objektu po dva učenika, i da obavljaju profesionalnu praksu 10 dana u ovim objektima.

Učenici vode dnevnike praktične nastave samo u ugostiteljskim objektima, ali ne i na časovima praktične nastave u školi.

Mojkovac - Praktična nastava, kao oblik nastave u okviru modula, se realizuje u školi. Zbog sezonskog načina poslovanja ugostiteljskih objekata kao i nezainteresovanosti socijalnih partnera za saradnjom, praktična nastava je kabinetska, a nakon završetka nastavne godine se realizuje profesionalna praksa. Nastavnici vode evidenciju o obavljenoj profesionalnoj praksi. Dualni oblik nastave ne pohađa nijedan učenik.

Na časovima praktične nastave je, pored metode razgovora, korišćena i metoda izrade praktičnog zadatka, kao i rad u paru.

Tokom nadzora nije izvršen obilazak poslodavaca jer "Imanje Rakočević" posluje samo sezonski. U razgovoru sa učenicima zaključeno je da iz modula Prodaja i rezervacija smještaja i dodatnih usluga u ugostiteljskim objektima učenici vode dnevnike praktične nastave.

Primjenjuju se različite tehnike ocjenjivanja postignuća učenika, ali ne postoji posebna procedura na nivou škole koja se odnosi na ocjenjivanje. Ocjenjivanje učenika sa posebnim potrebama je u skladu sa IROP-om.

Plav - Nastavnici imaju odgovarajuće diplome i licence. Slobodne aktivnosti i vannastavne aktivnosti se donekle realizuju za ovaj obrazovni program, posebno u okviru sekcije "Turistički vodiči".

U školi se planiraju i realizuju različite aktivnosti za izvođenje i praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja i u saradnji sa većim brojem socijalnih partnera iz Plava, kao i sa međunarodnim organizacijama, u realizaciji zajedničkih projekata "Imagin" projekat. Organizuju se i gostujuća predavanja predstavnika TO Plav.

Praktična nastava, kao oblik nastave u okviru modula, se realizuje u školi i kod socijalnih partnera: Lokalne turističke organizacije i "Imanje Rakočević". Zbog sezonskog načina poslovanja ugostiteljskih objekata praktična nastava je kabinetska, a nakon završetka nastavne godine se realizuje profesionalna praksa.

Nastavnici vode evidenciju o obavljenoj profesionalnoj praksi. Dualni oblik nastave ne pohađa nijedan učenik.

Časove praktične nastave učenici realizuju u školskom restoranu, za modul Poslovanje hotelskog domaćinstva potrebno je opremiti kabinet sa neophodnom opremom, dok je za realizaciju ishoda učenja iz modula Prodaja i rezervacija smještaja i dodatnih usluga u ugostiteljskim objektima neophodna instalacija potrebnih rezervacionih softvera, koja će biti realizovana u toku ove godine (OTA Synt rezervacioni sistem). Za modul Poslovanje hotelskog domaćinstva, predmetna nastavnica je izradila skriptu.

Bijelo Polje - Praktična nastava, kao oblik nastave u okviru modula, se realizuje u školi. Zbog sezonskog načina poslovanja ugostiteljskih objekata kao i nezainteresovanosti socijalnih partnera za saradnjom, praktična nastava je kabinetska, a nakon završetka nastavne godine se realizuje profesionalna praksa.

Nastavnici vode evidenciju o obavljenoj profesionalnoj praksi. Dualni oblik nastave ne pohađa nijedan učenik.

Na časovima praktične nastave i vježbi, pored metode razgovora, korišćena je i metoda izrade praktičnog zadatka i vježbe, kao i rad u paru.

Kabinet turizma nije opremljen kompjuterima ni odgovarajućim softverom za realizaciju praktične nastave.

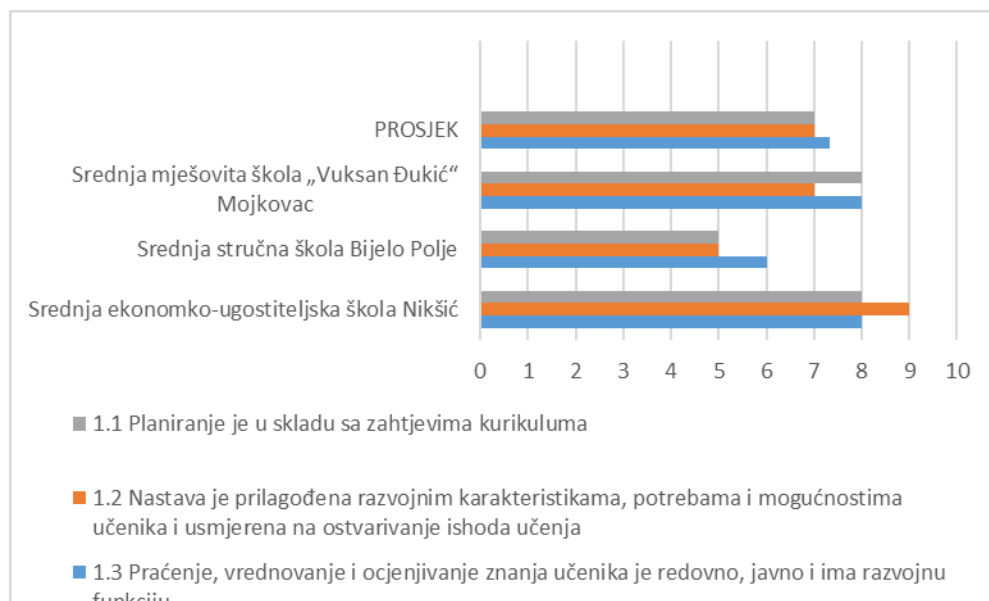
Tokom nadzora nije izvršen obilazak poslodavaca jer je praktična nastava kabinetska. Nakon završetka nastavne godine, učenici pohađaju profesionalnu praksu u lokalnim ugostiteljskim objektima za smještaj i LTO.

U razgovoru sa učenicima zaključeno je da, iz modula Prodaja i rezervacija smještaja i dodatnih usluga u ugostiteljskim objektima i Kreiranje, promocija i realizacija turističkih aranžmana, izleta i specijalnih ponuda učenici vode dnevnik praktične nastave.

Preporuke:

- Obezbijediti kvalitetniju saradnju sa socijalnim partnerima (poslodavcima), u cilju kvalitetnije realizacije praktične nastave tokom nastavne godine.
- Obezbijediti adekvatan kabinet za realizaciju časova praktične nastave, neophodan za ovaj obrazovni program, sa svom potrebnom opremom: recepcijski pult, projektor, štampač i dr.
- Obezbijediti kvalitetniju saradnju sa socijalnim partnerima (hotelima) u cilju što bolje realizacije praktične nastave u okviru modula tokom nastavne godine (u modulima u kojima škola nema potrebna sredstva).
- Unaprijediti nastavna sredstva - kabinete turizma opremiti kompjuterima i odgovarajućim savremenim softverom za realizaciju praktične nastave.
- Kabinete dodatno opremiti odgovarajućim didaktičkim materijalima.
- Obezbijediti da svi učenici posjeduju i redovno vode Dnevnik rada na praktičnoj nastavi iz svih modula koji sadrže ovaj oblik nastave.
- Kreativnije osmisliti nastavne sadržaje iz određenih modula i usmjeriti fokus na učenika.
- Koristiti raznovrsne nastavne metode i oblike rada prilikom realizacije časova iz određenih modula.
- Donijeti odgovarajuću proceduru koja će jasno definisati oblast provjeravanja postignuća učenika.

Konobar

Praktična nastava realizuje se u ugostiteljskim objektima, kao i u kabinetu restoraterstva u školi ukoliko postoje (opremljenost kabineta varira po školama). Škole imaju uredne ugovore sa poslodavcima.

Učenici redovni, sa uniformama, sanitarnim knjižicama i dnevnicima rada.

Organizuju se školska takmičenja; učenici postižu rezultate i na republičkim i međunarodnim takmičenjima. Razlikuje se škola u Bijelom Polju, u kojoj je zabilježeno manje interesovanje učenika, slaba organizacija takmičenja i slabiji kvalitet nastave u školskom kabinetu.

Portfoliji nastavnika uredni; većina nastavnika stručna (80%).

Nastavnici vode evidenciju obilazaka učenika sa zapažanjima, ali je ocjenjivanje neredovno.

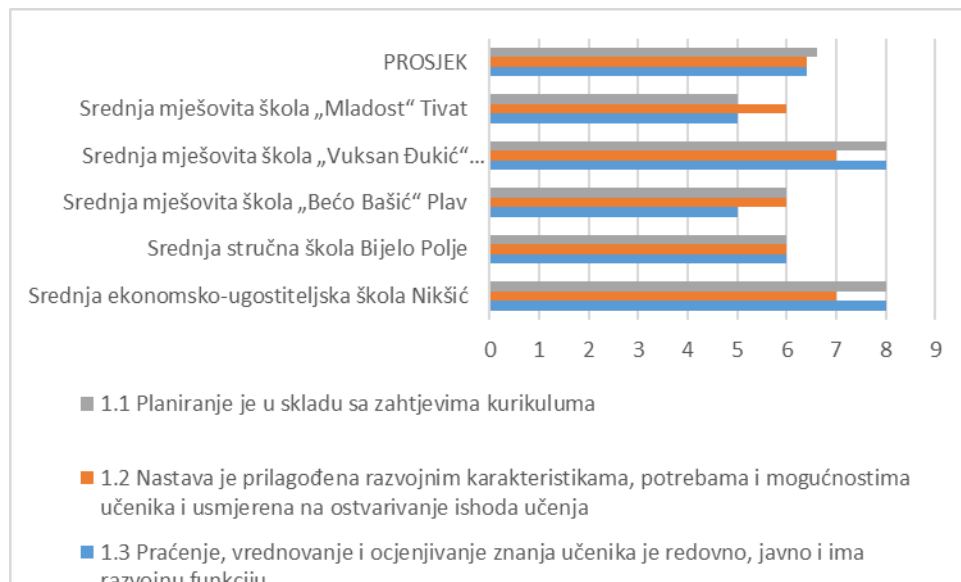
U biblioteci ne postoje svi udžbenici za restoraterstvo.

Preporuke:

- Obezbijediti stručnu zastupljenost nastave.
- Oformiti odgovarajuće stručne sekcije.
- Obezbijediti poboljšanje rada Stručnog aktiva i istaći njegovu razvojnu funkciju.
- Planirati i realizovati gostujuća predavanja iz oblasti ugostiteljstva (poznati ugostitelji, stručne posjete, obilasci poslodavaca i sl.
- Obezbijediti da svi učenici posjeduju i redovno vode dnevnik rada na praktičnoj nastavi.
- Sugerisati nastavnicima praktične nastave, da, prilikom obilazaka učenika kod poslodavca posvete odgovarajuće vrijeme neposredno učeniku.
- Obezbijediti da nastavnici redovno vode „Dodatak odjeljenjskoj knjizi za praktičnu nastavu“.
- Obezbijediti adekvatnu i pouzdanu evidenciju o destinacijama učenika nakon školovanja.
- Promovisati ovaj obrazovni program kod učenika završnog razreda osnovne škole.
- Opremiti kabinet i dodatno ga urediti sa didaktičkim materijalom koji će stimulativno djelovati na učenike.

- Unaprijediti planiranje i korišćenje informatičkih tehnologija u nastavi radi poboljšanja postignuća učenika.
- Obezbijediti odgovarajući broj udžbenika za stručno-teorijske module u školskoj biblioteci.
- U značajnijoj mjeri uključivati učenike u projekte koji su od značaja za njihovo stručno i sveukupno napredovanje.
- Obezbijediti stručno usavršavanje nastavnika.

Kuvar

Praktična nastava kod 27 poslodavaca, uredni ugovori, evidencije i dnevnik rada učenika.

Organizator praktičnog obrazovanja radi efikasno. Nastavnici imaju odgovarajuće kvalifikacije.

Kabineti kuvarstva su dobro opremljeni; nastava se uglavnom odvija u skladu sa planom, ali nema saradnje sa upravom u pogledu nabavke materijala za kabinetske vježbe (osim u nikšićkoj školi). Na časovima nema vrednovanja znanja.

Organizuju se školska takmičenja i učenici i nastavnici učestvuju i na međunarodnim takmičenjima, sa zapaženim rezultatima.

Profesionalna praksa se nedovoljno dobro planira i realizuje.

Biblioteka nema udžbenike za program.

Ne postoje projekti za razvoj učenika.

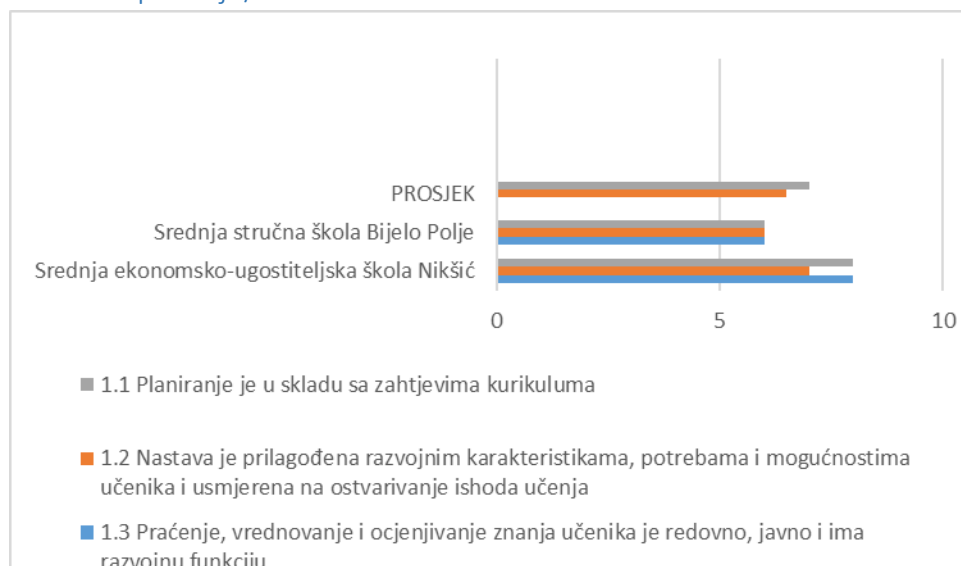
Kriterijumi ocjenjivanja nisu usaglašeni u okviru stručnog aktiva.

Preporuke:

- Planirati Godišnje planove i planove ishoda učenja u skladu sa obrazovnim programom vodeći računa o oblicima nastave.
- Detaljno analizirati od strane stručnog lica Godišnje planove rada i Planove realizacije ishoda učenja i istaći zapažanja i preporuke.
- Planirati dopunsku nastavu na osnovu postignuća učenika, evidentirati i realizovati.
- Realizovati i evidentirati planirane slobodne i vannastavne aktivnosti.
- Obezbijediti poboljšanje rada Stručnog aktiva u svim segmentima i istaći njegovu razvojnu funkciju.
- Preduzeti aktivnosti na uključivanju većeg broja učenika u dualni oblik nastave.

- U potpunosti obezbijediti stručnu zastupljenost nastave.
- Redovno ažurirati Odjeljenjske knjige u skladu sa predviđenim standardima.
- Primjenjivati u nastavi adekvatne nastavne metode, oblike rada i nastavna sredstva koji su usmjereni ka učeniku i ishodima učenja.
- Obezbijediti da učenici iz svih predmeta posjeduju odgovarajuće udžbenike, ili druge materijale, koji ispunjavaju zahtjeve obrazovnog programa.
- Pridržavati se rasporeda časova prilikom planiranja realizacije nastave.
- Realizovati praktičnu nastavu kod poslodavca u skladu sa aktivnostima i predviđenim brojem časova u cilju dostizanja ishoda učenja za koji se radi Plan realizacije, kako bi učenici jasno mogli da povezuju stečena znanja u školi, sa realizovanim u praktičnom obliku nastave.
- Planirati, organizovati i realizovati školska takmičenja.
- Uključivati učenike u projekte koji su od značaja za njihovo stručno i sveukupno napredovanje.
- Obezbijediti usaglašavanje kriterijuma ocjenjivanja.
- Obezbijediti primjenu pismenih testova kao načina provjeravanja stepena postignuća.
- Donijeti odgovarajuću proceduru koja će jasno definisati oblast provjeravanja postignuća učenika. Ishode učenja redovno ocjenjivati i ocjene unositi u odjeljenjsku knjigu i elektronski dnevnik.
- Oformiti odgovarajuće stručne sekcije.

Tehničar prodaje/ Prodavač

Na smjeru se ne organizuju školska takmičenja, ali postoje planirane sekcije posjete, gostujuća predavanja, sarađuju sa lokalnom zajednicom i učestvuju na takmičenjima, gdje se ostvaruju zapaženi rezultati.

Na sjednicama aktiva ne planiraju se ogledni i ugledni časovi.

Nastavnici imaju lični plan profesionalnog razvoja, ali forma planova je različita i uglavnom odstupa od preporučene. Nastavnici ne posjeduju portfolio.

Za opservirane časove dostavljene su pripreme za čas. Tok časa prati pripremu za čas, ali su na većini časova uglavnom zastupljene aktivnosti nastavnika.

Organizator praktične nastave planira organizaciju praktične nastave kod poslodavca, posjeduje ugovore o obavljanju praktične nastave kod poslodavca za sve učenike i raspored učenika. Nastavnici praktičnog

obrazovanja prate rad učenika, disciplinu i vrše nadzor. Učenici posjeduju dnevnik praktične nastave, ali se isti ne vodi redovno.

Na pojedinim časovima se primjenjuje diktiranje. Dio učenika je bio pasivan. Nastavnici kombinuju tradicionalne i aktivne metode nastave. Najčešće se koriste metod usmenog izlaganja, metod razgovora, metod prezentacije, metod demonstracije i metod praktične vježbe.

Praktična nastava kod poslodavca odvija se prema ustaljenom rasporedu. Posjeđeni učenici su posjedovali radnu uniformu, ugovore i sanitarne knjižice. Kod učenika je bio dnevnik praktične nastave, ali nijesu svi imali evidentirane aktivnosti kod poslodavca. U evidenciji prisustva pojedini učenici se ne upisuju redovno. Nastavnici dostavljaju poslodavcu plan ishoda sa rasporedom aktivnosti, ali planu nedostaje vremenska dinamika. Praktična nastava u školi odvija se u kabinetima opremljenim potrebnom opremom. U Dodatku - odjeljenjskoj knjizi za praktičnu nastavu prati se realizacija i procjena kvaliteta rada kod svakog poslodavca za svakog učenika.

Nastava je stručno zastupljena.

Učenici su uglavnom ocijenjeni za svaki ishod učenja. Nastavnici posjeduju svoju evidenciju ocjenjivanja, ali sa nedovoljno elemenata za vrednovanje znanja, vještina i kompetencija učenika. Kriterijumi ocjenjivanja se usvajaju na aktivu. Učenici se uglavnom ocjenjuju usmeno. Testovima nedostaje jasno uputstvo za rad i bodovna skala.

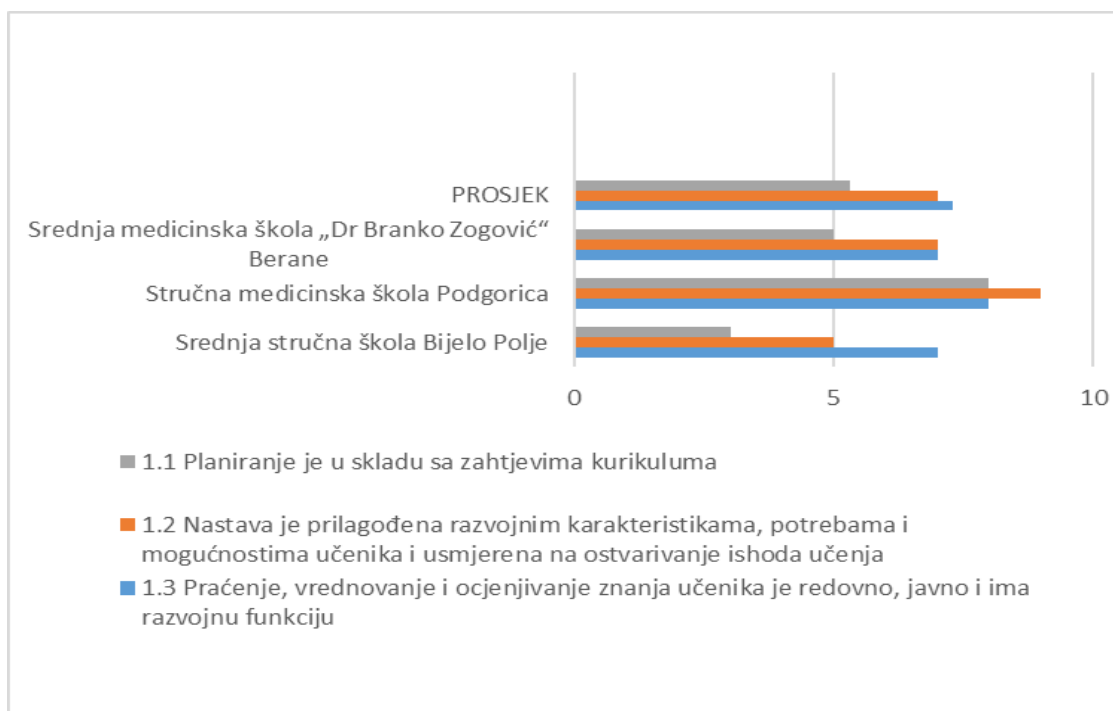
Preporuke:

- Unaprijediti izradu Godišnjeg plana i planova realizacije ishoda učenja unošenjem zapažanja, komentara i osvrtom na realizaciju.
- Realizovati i evidentirati časove dopunske i dodatne nastave.
- Planirati i realizovati ogledne, ugledne i javne časove, kao i školska takmičenja.
- Planirati slobodne aktivnosti i evidentirati ih na odgovarajući način.
- Voditi odgovarajuću evidenciju o vannastavnim aktivnostima (Dnevnik PRNŠ).
- Uvesti praksu hospitovanja unutar aktiva.
- Koristiti jedinstvenu formu prilikom izrade planova za dodatnu i dopunsku nastavu i lični plan profesionalnog razvoja nastavnika.
- Formirati profesionalni portfolio.
- Organizovati obuke za nastavnike koji nijesu iste pohađali (Obuka nastavnika za implementaciju obrazovnih programa zasnovanih na ishodima učenja, Ocjenjivanje učenika u stručnom obrazovanju, Obuka za izradu i primjenu IROP-a).
- Upoznati učenike sa preporučenom literaturom na početku školske godine i učiniti je dostupnom kako bi se izbjeglo diktiranje.
- Upućivati učenike na udžbenike, u završnom dijelu časa, kao i dodatnu literaturu i alternativne saznanje izvore.
- Zamijeniti klasične oblike i metode izvođenja nastave metodama aktivne nastave.
- Razvijati integrativnost u nastavi (međusobno povezivanje znanja iz više modula, unapređivanje međupredmetne korelacije).
- Posvetiti više pažnje ambijentu u učionici ispunjavanjem informativnih i edukativnih sadržaja.
- Primijeniti različite tehnike ocjenjivanja (koristiti testove i druge vidove provjere znanja), uz precizna uputstva za rad i bodovnu skalu.

- Pratiti kontinuirano i sistematski rad i napredovanje učenika po tačno utvrđenim kriterijumima, uz obavezno vođenje evidencije.
- Unaprijediti učešće poslodavaca u procesu praćenja i ocjenjivanja učenika tokom realizacije praktične nastave kod poslodavca.
- Obezbjediti dodatne partnere za realizaciju praktične nastave kod poslodavca.

SEKTOR ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA

Farmaceutski tehničar

Podgorica - Časovi praktične nastave koji se izvode kod poslodavca – apoteke Montefarm održavaju se u

Podgorica, Stručna medicinska škola - Stručni aktiv vodi redovno zapisnike sa održanih sjednica (podaci o uspjehu, analiza uspjeha po nastavnicima i modulima, prijedlozi za unapređenje nastave).

Planiraju se i hospitacije u okviru Stručnog aktiva i o njima postoji evidencija u svesci Aktiva.

Ogledno-ugledni časovi se planiraju o čemu postoji evidencija u svesci aktiva (realizacija oglednog časa je planirana za drugo polugođe).

dobrim uslovima (opremljenost laboratorije je na visokom nivou), atmosfera na časovima je radna, učenici samostalno izvode praktičnu vježbu prema dobijenim i jasnim instrukcijama nastavnika. Nastava se izvodi po grupama. Većina učenika pokazuje motivisanost za učenje i rad. Koristi se kombinacija različitih metoda (metoda usmenog izlaganja, razgovora) kao i različitih oblika rada (frontalni i rad u paru).

Časovi praktične nastave koji se izvode u prostorijama škole održavaju se u dobro opremljenim laboratorijama i improvizovanoj apoteci sa neophodnom opremom.

Ambijent za učenje je podsticajan jer je prostor uređen edukativnim nastavnim sadržajima.

Uvidom u portfolio nastavnika primjećuje se da je nastava stručno zastupljena iz svih stručnih modula.

Na hospitovanim časovima je rijetko bilo ocjenjivanja. Uvidom u svesku Aktiva zapaža se da kriterijumi ocjenjivanja nijesu jasno definisani i usklađeni u okviru istog modula. Uvidom u odjeljenjske knjige zapaža se veliki broj negativnih ocjena (kao i izostanaka u 3. i 4. razredu) u pojedinim modulima.

Berane - Uvidom u svesku Stručnog aktiva nije primijećeno planiranje aktivnosti za praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja. Škola realizuje saradnju sa poslodavcima: AU Benu i ZU Apoteke Crne Gore "Montefarm".

U Školi se ne planira rad stručnih sekcija za ovaj obrazovni program.

Profesionalna praksa se planira, i u tom smislu Škola ima saradnju sa AU Benu i ZU Apoteke Crne Gore "Montefarm". Školske 2023/2024. praktična nastava kod poslodavca se realizuje za prvi, treći i četvrti razred. Škola posjeduje dobro opremljenu laboratoriju za realizaciju praktične nastave, odnosno kabinet hemije. Planirana je profesionalna praksa učenika u periodu od juna do septembra tekuće godine.

Škola ima potpisane Ugovore sa AU Benu i ZU Apoteke Crne Gore "Montefarm", uključujući aspekte realizacije praktične nastave sa definisanim obavezama poslodavca- Škole, odnosno učenika. Škola posjeduje uredno potpisane i ovjerene Ugovore o dopunskom radu za sve predmetne nastavnike stručnih modula. Uvidom u personalnu dokumentaciju Škole, dolazi se do saznanja da nastavnici većinom posjeduju stručne kvalifikacije za rad. Međutim, pojedini od nastavnika stručnih modula nemaju položen stručni ispit za rad u prosvjeti i licencu za rad.

Nastava nije uvijek usmjerena na razvoj strategija učenja, kritičkog mišljenja, istraživačkog duha i kreativnosti učenika. Na teorijskim časovima dominira frontalni oblik rada uz nerijetko nedovoljnu interakciju sa učenicima. Radni prostor u kojem se realizuje teorijska nastava nedovoljno podsticajno djeluje na učenike.

Na osnovu iskaza učenika, stiče se utisak da slabo zadužuju udžbenike namijenjene za ovaj obrazovni program, iako biblioteka posjeduje literaturu

Na hospitovanim časovima, nastavnici najčešće koriste sopstvene pripremljene materijale.

Nastavnici praktičnog dijela nastave iz pojedinih stručnih modula najčešće prate i vrednuju postignuća učenika. Međutim, u odjeljenjskim knjigama nijesu na potpuno ispravan način evidentirane ocjene iz praktične nastave u okviru pojedinih stručnih modula.

Saradnju sa poslodavcima obavlja koordinator za praktično obrazovanje. Nastavnici praktične nastave, koji su ujedno nerijetko i stalno zaposleni u nekim od apotekarskih ustanova u Beranama, praktičnu nastavu predviđenu za realizaciju u školi realizuju u školskom kabinetu za Anatomiju sa fiziologijom, odnosno u školskoj laboratoriji/ kabinetu hemije.

Bijelo Polje - Uvidom u svesku Stručnog aktiva (biologije, hemije, prehrambene, farmaceutske i zdravstvene grupe predmeta) nije primijećeno planiranje aktivnosti za praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja.

U školi se planira rad stručnih sekcija, ali nema izvještaja o realizaciji istih (farmaceutska, prva pomoć, ekološka i preduzetnička). Izuzetak predstavlja Hemijska sekcija.

Praktična nastava svih razreda se izvodi u školi, škola ne posjeduje Ugovor o saradnji sa poslodavcima.

Uvidom u dokumentaciju škole primijećeno je da nastavnici posjeduju stručne kvalifikacije za rad i da samo pojedini nastavnici imaju saglasnost za dopunski rad.

Na osnovu anketiranja učenika može se zaključiti da nastavnici daju jasna pitanja i zadatke, ali jedan broj učenika ističe da se djelimično slaže sa konstatacijom da se nastavnici trude da časovi budu zanimljivi.

Nastavnici uglavnom koriste monološko-dijalošku metodu i frontalni oblik rada.

Škola ne raspolaže nastavnim sredstvima za realizaciju praktične nastave, odnosno vježbi.

Učenici ne zadužuju udžbenike iz biblioteke, jer ista ne posjeduje literaturu iz oblasti zdravstva i farmacije.

Učenici nijesu uključeni u realizaciju projekata koji su od značaja za njihovo stručno i sveukupno napredovanje.

U svesci Stručnog aktiva postoji plan usaglašavanja kriterijuma ocjenjivanja, ali sa nedovoljno razrađenim kriterijumima unutar njega, koje treba prilagoditi specifičnostima stručnih modula, učenika i drugim okolnostima.

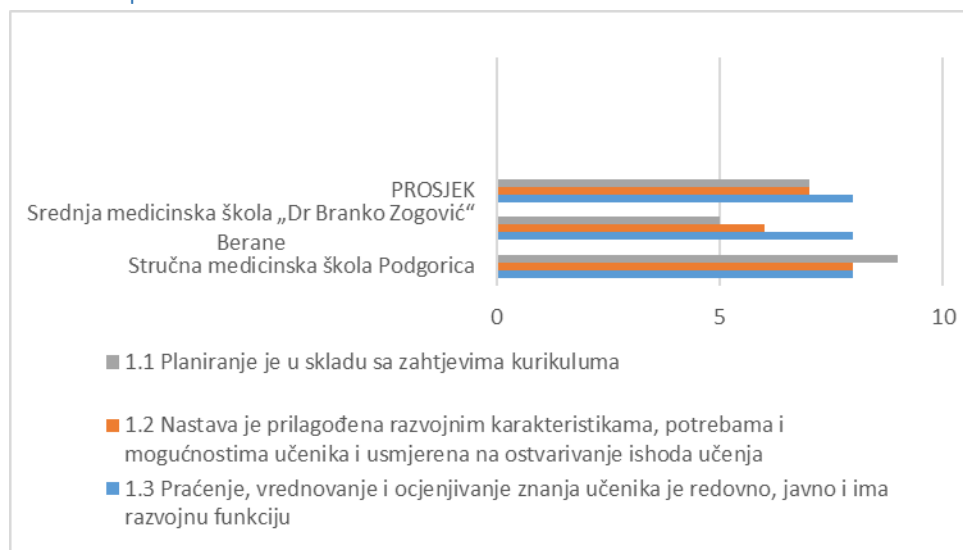
Nastavnici koriste različite tehnike ocjenjivanja i podstiču učenike na samostalan rad u cilju postizanja predviđenih ishoda učenja.

Preporuke:

- Planirati obuku nastavnika za implementaciju modularizovanih obrazovnih programa, kako bi se uklonili nedostaci u pisanju planova rada.
- Naznačiti u planovima rada zapažanja, komentare i preporuke stručnih organa za unapređenje istih.
- Planirati i pripremiti interne pisane materijale za učenike.
- Planirati upotrebu raspoloživih resursa škole.
- Planirati aktivnosti za praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja
- Planirati hospitacije od strane organizatora praktičnog obrazovanja i pedagoga škole.

- Izdvojiti Stručni aktiv medicinske i farmaceutske grupe predmeta iz aktiva biologije, hemije, prehrambene, farmaceutske i zdravstvene grupe predmeta (Bijelo Polje).
- Planirati i realizovati časove dopunske i dodatne nastave, stručnih sekcija, oglednih/uglednih časova i hospitacija.
- Planirati formiranje kabineta za farmaceutsku grupu predmeta i potpisivanje ugovora sa poslodavcima (apotekama, farmaceutskim kućama i sl.), kako bi se praktična nastava realizovala shodno zahtjevima obrazovnog programa (Bijelo Polje).
- Obogatiti školsku biblioteku savremenom literaturom iz oblasti farmacije.
- Podsticati kritičko mišljenje, istraživački duh i kreativnost kod učenika, uz razvoj pojedinih ključnih kompetencija kod učenika.
- Obezbijediti i prilagođavanje prostora, odnosno nastavnih sredstava za realizaciju kabinetske nastave u Školi.
- Obezbijediti neophodnu stručnu literaturu unutar školske biblioteke.
- Uključivati učenike u realizaciju projekata koji su od značaja za njihovo stručno i sveukupno napredovanje.
- Motivisati učenike da prisustvuju časovima dopunske i dodatne nastave u cilju postizanja što boljeg uspjeha učenika.
- Organizovati školsko takmičenje za nadarene učenike.
- Planirati usaglašavanje kriterijuma ocjenjivanja u okviru Stručnog aktiva i prilagođavanje sa specifičnostima stručnih modula, učenika i drugim okolnostima.
- Kontinuirano evidentirati aktivnosti i postignuća učenika i pružiti učenicima blagovremenu povratnu informaciju o njihovim postignućima.
- Analizirati detaljno uspjeh učenika i predlagati mjera za poboljšanje.
- Razmotriti mogućnosti rada organizatora praktičnog obrazovanja u dvije smjene kako bi se omogućilo praćenje kvaliteta realizacije praktične nastave u obje smjene (u školi u BP i PG su zaposlena po dva organizatora praktičnog obrazovanja)
- Planirati ostvarivanje saradnje sa poslodavcima i potpisivanje ugovora (Bijelo Polje)

Fizioterapeutski tehničar

Podgorica . Nastavnici uglavnom planiraju sve vrste podrške učenicima: ogledni, ugledni i javni časovi, gostujuća predavanja, takmičenja, vannastavne i slobodne aktivnosti.

U odjeljenjskim knjigama postoji evidencija o realizaciji praktične nastave, kao i profesionalne prakse.

Instrukcije nastavnika su jasne, atmosfera na časovima je radna i opuštena. Nastavnici uglavnom posvećuju ravnomjerno pažnju svim učenicima, te usklađuju nastavni proces shodno interesovanjima, individualnim potrebama i razvojnim karakteristikama učenika.

Učenici pri postizanju ishoda i ciljeva obrazovanja konstantno imaju podršku nastavnika.

Na stručnom aktivu se detaljno analiziraju postignuća učenika i kriterijumi ocjenjivanja su jasno usaglašeni, odnosno definisani za teorijski i praktični oblik nastave na nivou programa.

Nastavnici blagovremeno pružaju učenicima povratne informacije o postignućima. Nastavnici praktične nastave prate i vrednuju postignuća učenika.

Ustanova ima uspostavljenu saradnju sa poslodavcima u smislu realizacije praktične nastave kod poslodavca, ali ne i u procesu praćenja i ocjenjivanja učenika.

Berane - Primijećeno je neadekvatno planiranje u okviru godišnjeg i planova realizacije ishoda učenja za pojedine stručne module. Podaci o planiranju upotrebe raspoloživih resursa Škole ne postoje, dok se na osnovu razgovora sa članovima Stručnog aktiva, i shodno dostavljenoj dokumentaciji, stiče utisak o djelimičnom pokretanju inicijative za nabavku potrebnih nastavnih sredstava samo u okviru godišnjeg plana rada Stručnog aktiva, ali se ne nailazi na podatak o realizaciji njihovog dobavljanja.

U Školi se ne planira rad stručnih sekcija za ovaj obrazovni program.

Plan rada Stručnog aktiva je evidentiran u svesci, ali čini se nedovoljno usmjeren na poboljšanje vaspitno-obrazovnog procesa i ostalih razvojnih aktivnosti učenika.

Školske 2023/2024. praktična nastava kod poslodavca se realizuje za prvi razred. Škola nema kabinet za realizaciju praktične nastave, stoga učenici dio predviđen za praktičnu nastavu realizuju u prostoru novoopremljenog dijela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Kliničko-bolničkog centra Berane. Planirana je profesionalna praksa učenika u periodu od juna do septembra tekuće godine.

Škola ima potpisan Ugovore sa JZU Kliničko-bolnički centar Berane i JZU Dom zdravlja "Dr Nika Labović" Berane, uključujući aspekte realizacije praktične nastave sa definisanim obavezama poslodavca- Škole, odnosno učenika. Škola posjeduje uredno potpisane i ovjerene Ugovore o dopunskom radu za sve predmetne nastavnike stručnih modula na period do kraja nastavne godine. Uvidom u personalnu dokumentaciju Škole, dolazi se do saznanja da nastavnici većinom posjeduju stručne kvalifikacije za rad.

Nastava nije uvijek usmjerena na razvoj strategija učenja, kritičkog mišljenja, istraživačkog duha i kreativnosti učenika.

Časove kabinetske nastave, predmetni nastavnici realizuju u prostoru novoopremljenog dijela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Kliničko- bolničkog centra Berane, jer Škola trenutno ne posjeduje kabinet za realizaciju praktične nastave, izuzev kabineta za anatomiju. Učenici ne zadužuju udžbenike, obzirom da školska biblioteka trenutno ne posjeduje literaturu za ovaj Obrazovni program.

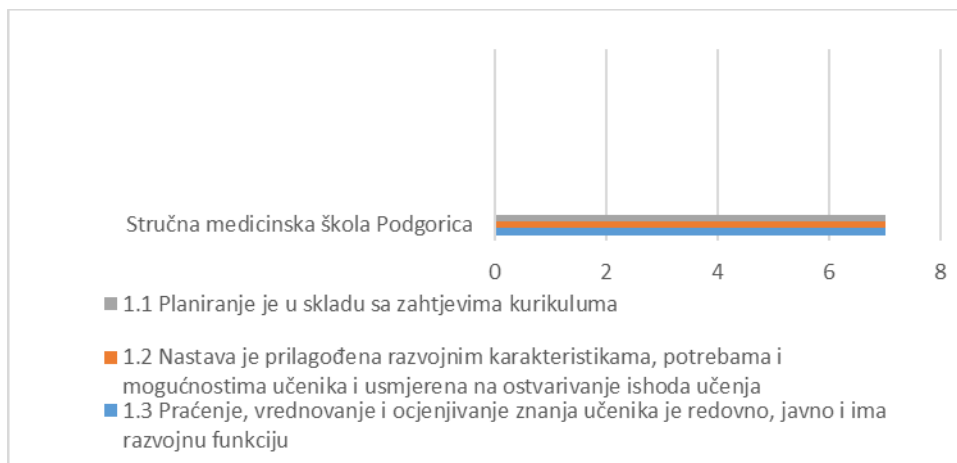
Saradnju sa poslodavcima obavlja koordinator za praktično obrazovanje. Nastavnica praktične nastave, koja je ujedno i stalno zaposlena u JZU Kliničko-bolničkom centru Berane, praktičnu nastavu iz Stručnog modula Anatomija sa fiziologijom realizuje u školskom kabinetu. Praktični dio nastave iz stručnog modula Organizacija rada za izvođenje fizioterapijskih procedura se izvodi u prostoru dijela za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju JZU Kliničko-bolničkog centra Berane.

Preporuke:

- Realizovati praktičnu nastavu kod poslodavca u skladu sa aktivnostima i predviđenim brojem časova u cilju dostizanja ishoda učenja za koji se radi Plan realizacije, kako bi učenici jasno mogli da povezuju stečena znanja u školi, sa realizovanim u praktičnom obliku nastave.
- Obogatiti aktivnosti u dostizanju kriterijuma u planovima realizacije ishoda učenja.
- Korigovati greške u evidentiranju nastavnih časova, unutar odjeljenjske knjige, shodno preporukama.
- Standardizovati godišnje i planove realizacije ishoda učenja, obuhvatajući adekvatnu analizu aktivnosti učenja za dostizanje pojedinih ishoda (posebno onih koje se odnose na učenike), kao i osvrt na realizaciju planiranih ishoda učenja.
- Blagovremeno potpisati godišnje i planove realizacije ishoda učenja, shodno dinamici realizacije nastavnog procesa.
- Primijeniti raznovrsna nastavna sredstva u cilju značajnijeg doprinosa obogaćivanju oblika, metoda i postupaka u nastavi, podstičući na samostalnost u učenju.
- Uključiti osvrt na realizaciju nastavnog procesa u cilju adekvatne interne evaluacije, odnosno samoevaluacije.
- Planirati upotrebu raspoloživih resursa Škole.
- Planirati aktivnosti za praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja.
- Planirati i realizovati dopunsku, dodatnu nastavu iz stručnih modula.
- Planirati i realizovati stručne sekcije, stručna predavanja, kao i izraditi izvještaj o realizaciji istih.
- Planirati i realizovati ugledne/ogledne časove, koji će biti usmjereniji na poboljšanje vaspitno-obrazovnog procesa i drugih razvojnih aktivnosti učenika.
- Planirati i upotrijebiti dodatke odjeljenjske knjige za kontinuirano praćenje aktivnosti učenika tokom nastavnog procesa.
- Realizovati praktičnu nastavu kod poslodavca tokom nastavne godine, u obimu preporučenom modularizovanim obrazovnim programom.
- Planirati i obezbijediti uslove za polaganje stručnog ispita nastavnika angažovanih za realizaciju stručno-teorijske i praktične nastave, uz dobijanje potrebne licence za rad.
- Obezbijediti angažman nastavnika sa nivoom obrazovanja koji je preporučen obrazovnim programom za teorijsku i praktičnu nastavu.
- Uputiti učenike u završnom dijelu časa na udžbenike ili na alternativne sazajne izvore, kako bi dodatno unaprijedili znanja, vještine i kompetencije.
- Obogatiti školsku biblioteku savremenom literaturom iz oblasti fizioterapije.
- Obezbijediti školski kabinet sa neophodnim nastavnim sredstvima za realizaciju praktične nastave u školi.
- Realizovati školska takmičenja, i projekte na nivou Škole, iz oblasti fizioterapije.

- Obezbijediti adekvatno evidentiranje ocjena praktične nastave iz pojedinih stručnih modula u odjeljenjskoj knjizi, sa uključivanjem faktora važnosti (opterećenja) pojedinih ishoda učenja pri definisanju zaključne ocjene. Evidentirati ocjene iz praktične nastave, u okviru stručnih modula, u adekvatne rubrike predviđene za određeni način prezentacije znanja učenika.
- Realizovati praktičnu nastavu kod poslodavca, shodno preporukama modularizovanog obrazovnog programa.

Kozmetički tehničar

Stručni aktiv čine dva obrazovna programa: Fizioterapeutski tehničar i Kozmetički tehničar. Aktiv ima Plan i program rada i razmatra stručna pitanja u skladu sa svojim nadležnostima (raspodjelu časova po predmetima, usvajanje godišnjih planova rada, analiza uspjeha učenika, davanje prijedloga mjera za unapređenje nastave, realizacija časova dopunske i dodatne nastave, održavanje uglednih časova i drugo). Uvidom u zapisnike sa sastanaka Stručnih aktiva evidentno je da se neka pitanja formalno razmatraju (prijedlozi mjera za unapređenje nastave, kriterijumi ocjenjivanja, realizacija časova dopunske i dodatne nastave) bez suštinskih analiza i preporuka za unapređenje rada.

Škola obezbjeđuju potrebna nastavna sredstva u skladu sa zahtjevima predmetnih programa.

Rasporedom časova nije na optimalan način sagledana opterećenost učenika na dnevnom nivou. Planira se profesionalna praksa i vodi evidencija o realizaciji.

Na časovima dominira aktivnost nastavnika na uvođenju u novo gradivo, kao i reproduktivne aktivnosti učenika, ali ima i drugačijih primjera kreativnih aktivnosti.

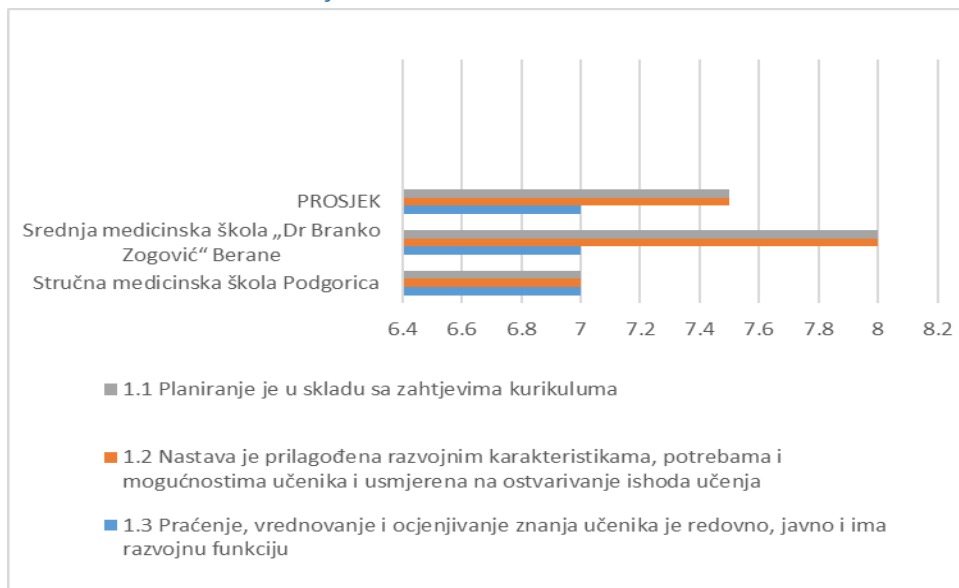
Nastava praktične nastave se realizuje u kabinetu za kozmetologiju. Kabinet je opremljen većinom nastavnih sredstava potrebnih za realizaciju Predmetnog programa. Učenici prate uputstva nastavnika i odgovorno se ponašaju u radu prilikom korišćenja aparata, šminke i drugih sredstava za rad. Nastavnici im daju povratnu informaciju o radu i ukazuju na slabosti i šta treba da unaprijede u radu. Modeli za rad su sami učenici. Pedagoška klima na posjećenim časovima je dobra, zasnovana na međusobnom poštovanju, uvažavanju i saradnji. Na posjećenim časovima praktične nastave bilo je evidentno odsustvovanje učenika.

Na nivou Stručnog aktiva nijesu usaglašeni i urađeni kriterijumi ocjenjivanja. Nastavnici su uglavnom upoznali učenike sa svojim kriterijumima ocjenjivanja.

Preporuke:

- Na sastancima Stručnog aktiva detaljnije razmatrati stručna pitanja od važnosti za obrazovno-vaspitni rad (analizu uspjeha učenika, kriterijume ocjenjivanja, uticaj dopunske i dodatne nastave na postignuća učenika i dr.). Zapisnike voditi u skladu sa pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije sa zaključcima i preporukama za unapređenje rada.
- Usmjeriti proces nastave na veću aktivnost učenika, primjenom različitih oblika rada i interaktivnih metoda učenja. Podsticati misaone aktivnosti učenika, samostalnost u radu i sticanje znanja i vještina koja se uspješno mogu primjenjivati u praksi.
- Nastavu, u odjeljenjima sa niskom prosječnom ocjenom iz predmeta uskladiti sa razvojnim potrebama, sposobnostima, mogućnostima i interesovanjima učenika.
- Koristiti očigledna nastavna sredstva, didaktički materijal i informacione tehnologije u nastavi kako bi učenicima bilo olakšano razumijevanje apstraktnih pojmova i pojava.
- Obezbijediti modele lutki na kojima će učenici vježbati nastavne sadržaje na časovima praktične nastave.
- Ispitati uzroke velikog odstupanja ocjena kod nekih učenika, između ocjene iz teorije i ocjene iz praktičnog dijela.
- Praćenje i vrednovanje znanja učenika vršiti redovno i na svakom času kako bi ocjenjivanje bilo integralni dio nastave.
- Edukovati, u okviru profesionalnog razvoja, nastavnike-stručne saradnike iz oblasti pedagoškog rada, na teme značajne za obrazovno-vaspitni rad (planiranje, vođenje pedagoške dokumentacije, oblici i metode rada, ocjenjivanje).

Zdravstveno-laboratorijski sanitarni tehničar

Formiran je Stručni aktiv. Aktiv ima Plan i program rada i razmatra stručna pitanja u skladu sa svojim nadležnostima (usvajanje Godišnjih planova rada, analiza uspjeha učenika, davanje prijedloge mjera za unapređenje nastave, razmatranje realizacije časova dopunske i dodatne nastave, planiranje međusobne hospitacije časova, planiranje oglednih i uglednih časova i drugo). Uvidom u zapisnike sa sastanaka Stručnih aktiva za školsku 2023/24. godinu, evidentno je da se većina planiranih aktivnosti i realizuje, ali se na pojedine tačke dnevnog reda daje formalan osvrt bez analize stanja (kriterijumi ocjenjivanja, međusobne hospitacije, prijedlog mjera za unapređenje nastave, realizacija časova dopunske i dodatne nastave). Nijesu razmatrani, usaglašeni i usvojeni kriterijumi ocjenjivanja iako je od strane nastavnika

praktične nastave dat prijedlog kriterijuma ocjenjivanja taksonomski diferenciran za svaku ocjenu. Škola planira i obezbjeđuje potrebna nastavna sredstva u cilju što kvalitetnije realizacije nastave, a u skladu sa mogućnostima. Dominantna je nabavka nastavnih sredstava za realizaciju praktične nastave. Planira se profesionalna praksa i vodi evidencija o realizaciji.

U nastavi je dominantan frontalni oblik rada. Koriste se većinom monološka i dijaloška metoda, kao i njihova kombinacija. Primjena inovativnih metoda u nastavnom radu u skladu sa individualnim potrebama i razvojnim karakteristikama učenika je rijetka.

Nastavni sadržaji koji se prezentuju nijesu diferencirani na osnovnom, srednjem i višem nivou uz uvažavanje saznanog potencijala učenika. U radu se zanemaruju aktivnosti učenika, koji su na pojedinim časovima pokazali pasivnost.

Praktična nastava se realizuje u kabinetu Škole i KBC-u. Učenici vježbaju na modelima i podstiču se na samostalnost u radu. Na posjećenom času u biohemijskoj laboratoriji KBC-a učenici su istakli da se međusobno dogovaraju kako bi služili kao model jedni drugima, prilikom vježbanja uzorkovanja radnog materijala.

Na nivou Stručnog aktiva nijesu jasno usaglašeni kriterijumi ocjenjivanja. Nastavnici individualno upoznaju učenike sa svojim kriterijumima ocjenjivanja.

Učestalost ocjenjivanja je veća pred kraj klasifikacionih perioda što povećava opterećenje i zamor učenika, a i podstiče učenike na neredovno učenje.

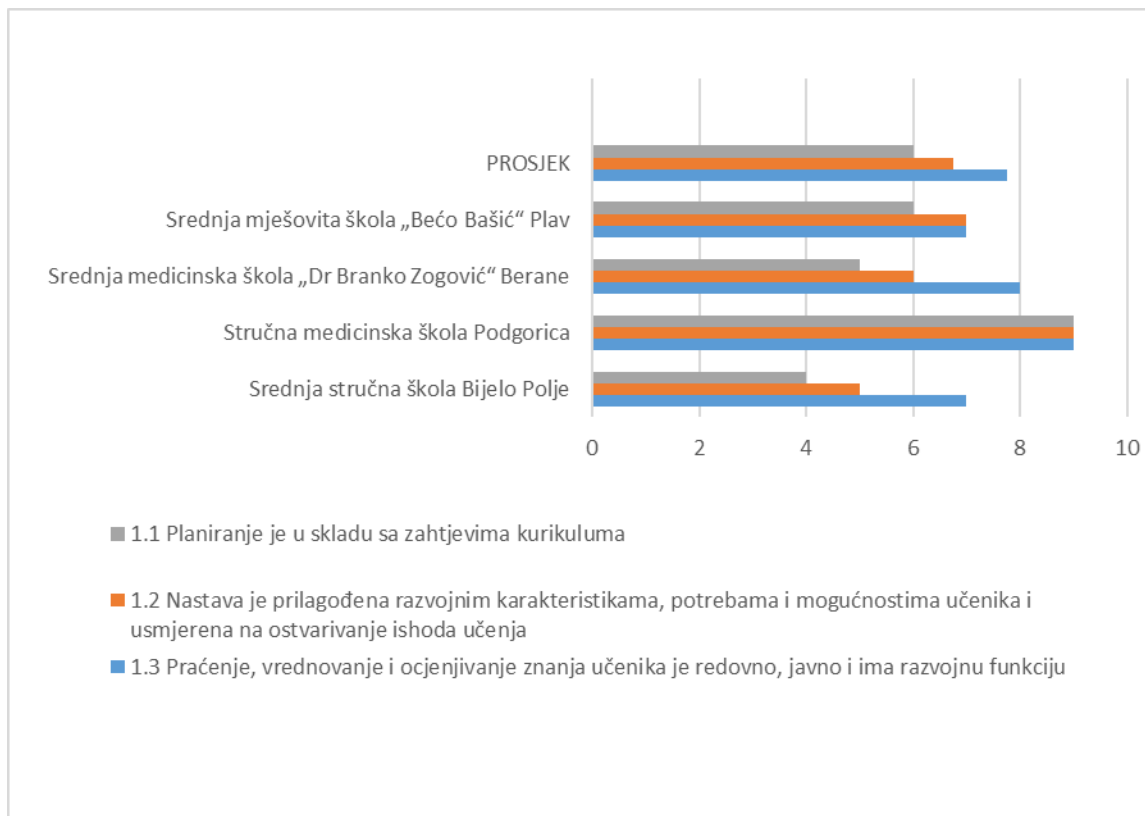
Učenici uglavnom imaju povratnu informaciju o ocjeni koju imaju.

Preporuke:

- Na sastancima Stručnog aktiva detaljnije razmatrati stručna pitanja od važnosti za obrazovno-vaspitni rad (analiza uspjeha učenika, kriterijumi ocjenjivanja, realizacija dopunske i dodatne nastave i njen uticaj na postignuća učenika i dr.). Zapisnike voditi u skladu sa Pravilnikom o vođenju pedagoške dokumentacije sa zaključcima i preporukama za unapređenje rada.
- Edukovati, u okviru profesionalnog razvoja, nastavnike -stručne saradnike iz oblasti pedagoškog rada na teme značajne za obrazovno-vaspitni rad (planiranje, vođenje pedagoške dokumentacije, oblici i metode rada, ocjenjivanje).
- Koristiti više različitih oblika i metoda rada sa akcentom na aktivno učenje kako bi na času učenici usvojili najveći dio nastavnih sadržaja. Podsticati u radu sticanje znanja i vještina koja se uspješno mogu primjenjivati u praksi.
- U odjeljenjima sa niskom prosječnom ocjenom iz predmeta nastavu uskladiti sa razvojnim potrebama, sposobnostima, mogućnostima i interesovanjima učenika.
- Koristiti očigledna nastavna sredstva, didaktički materijal i informacione tehnologije u cilju lakšeg razumijevanja nastavnih sadržaja a naročito apstraktnih pojmova.
- Raditi, u skladu sa pozitivnim praksama u okruženju, na stvaranju modela rasporeda časova za učenike kako bi se časovi teorije i prakse održavali u prihvatljivom dnevnom opterećenju za učenike.
- Razmotriti i usvojiti kriterijume ocjenjivanja po ishodima učenja, na svim nivoima postignuća (osnovnom, srednjem i višem), upoznati učenike sa njima i dosljedno ih primjenjivati.

- Ispitati uzroke velikog odstupanja ocjena kod nekih učenika između ocjene iz teorije i praktičnog dijela.

Zdravstveni tehničar

Bijelo Polje - Nastava se djelimično planira shodno zahtjevima obrazovnog programa, kroz godišnje planove i planove realizacije ishoda učenja. Uvidom u svesku Stručnog aktiva (biologije, hemije, prehrambene, farmaceutske i zdravstvene grupe predmeta) nije primijećeno planiranje aktivnosti za praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja, kao ni od strane organizatora praktičnog obrazovanja. Plan rada Stručnog aktiva je evidentiran u svesci, kao i inicijativa nastavnika za nabavku nastavnih sredstava, stručne literature i opremanje kabineta. Nema hospitacija u okviru stručnog aktiva.

Praktična nastava iz modula Organizacija zdravstvene njege se izvodi u JZO Opštoj bolnici Bijelo Polje, a iz modula Klinička anatomija sa fiziologijom u učionici (obrazovnim programom predviđena kabinetska nastava). Škola ne posjeduje potpisan Ugovor o saradnji sa JZO Opštom bolnicom Bijelo Polje u kojoj učenici obavljaju praktičnu nastavu. Nastava nije stručno zastupljena.

Atmosfera na hospitovanim časovima je radna i pozitivna. Između nastavnika i učenika je vidljivo međusobno povjerenje i poštovanje. Učenici su aktivni i disciplinovani.

Učenici ne zadužuju udžbenike iz biblioteke, jer ista ne posjeduje literaturu iz oblasti zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita.

Učenici nijesu uključeni u realizaciju projekata koji su od značaja za njihovo stručno i sveukupno napredovanje.

U svesci Stručnog aktiva postoji plan usaglašavanja kriterijuma ocjenjivanja, ali sa nedovoljno razrađenim kriterijumima unutar njega, koje treba prilagoditi specifičnostima stručnih modula, učenika i drugim okolnostima.

Nastavnici koriste različite tehnike ocjenjivanja i podstiču učenike na samostalan rad u cilju postizanja predviđenih ishoda učenja.

Podgorica – Realizacija praktične nastave za školsku 2024/2025. godine se izvodi u Kliničkom centru Crne Gore (Institutu za bolesti djece). Na praktičnoj nastavi utvrđeno je da učenici redovno pohađaju nastavu, posjedujući propisane radne uniforme. Kod nastavnika praktične nastave postoji evidencija o dolascima učenika koji se uredno evidentiraju u odjeljenjskoj knjizi za praktičnu nastavu. Nastavnici praktične nastave kod kojih je izvršena hospitacija časa imaju pismene pripreme za izvođenje nastavnog časa.

Pismene pripreme za izvođenje nastavnog časa su formulisane tako da jasno daju do znanja koji su ciljevi, zadaci i ishodi koji se od časa očekuju. Pismene pripreme su vrlo uredne, pregledne i lake za korišćenje i uklapaju se u sistem vođenja pedagoške dokumentacije.

Berane - Raspored časova obuhvata sve predmete nastavnog plana. Raspored praktične nastave u odnosu na stručne i opšte predmete je pravilno raspoređen.

Realizacija praktične nastave za školsku 2023/2024. godinu na ovom obrazovnom programu se izvodi u Kliničko-bolničkom centru Berane i Domu zdravlja "Dr Nika Labović". Većinom časovi praktične nastave počinju od deset časova ujutru, što umanjuje mogućnost uključivanja učenika u proces rada na odjeljenjima. Učenici redovno pohađaju nastavu i nose propisanu uniformu. Kod predmetnih nastavnika praktične nastave postoji evidencija o dolascima učenika koji se redovno evidentiraju. Uvidom u personalnu dokumentaciju škole, nastavnici posjeduju stručne kvalifikacije za rad, međutim, jedan broj nastavnika (uglavnom ljekara), nemaju položen stručni ispit i licencu za rad u vaspitno-obrazovnoj djelatnosti.

Škola posjeduje uredno potpisane i ovjerene Ugovore o saradnji sa Kliničko-bolničkim centrom Berane i Domom zdravlja "Dr Nika Labović". Posjeduje i potpisane i ovjerene ugovore o dopunskom radu za predmetne nastavnike stručno-teorijskih predmeta.

Uvidom u svesku Stručnog aktiva (predkliničke i kliničke grupe predmeta) nije primijećeno planiranje aktivnosti za praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja.

U Školi postoji Klub ljubitelja prve pomoći (izvještaji dostavljeni na uvid naknadno), kao i vanastavne aktivnosti koje se evidentiraju u svesci Stručnog aktiva za ovaj obrazovni program. Učenici učestvuju u određenim sekcijama na nivou Škole (preduzetnička, šahovska, likovna, biologije, hemije...). Profesionalna praksa je realizovana u Kliničko-bolničkom centru Berane.

U Školi su u protekle dvije godine organizovana i planirana takmičenja drugog razreda iz oblasti Zdravstvene njege.

Učenici nijesu uključeni u realizaciju projekata koji su od značaja za njihovo stručno napredovanje.

Nastavnici praktične nastave redovno prate i vrednuju postignuća učenika.

Saradnju sa poslodavcima uglavnom obavlja kooordinator praktičnog obrazovanja. Zbog odsustva kooordinatora sa posla (duže bolovanje), zamjenu obavlja kolega koji je ujedno i nastavnik praktične nastave što umnogome otežava praćenje nastavnog procesa.

Plav - Raspored praktične nastave u odnosu na stručne module i opšteobrazovne predmete je pravilno raspoređen.

Učenicima su u prostoru škole na raspolaganju dva opremljena kabineta za realizaciju praktične nastave i kabinet biologije. U slučaju potrebe, planirana je profesionalna praksa učenika u periodu od juna do septembra.

Škola ima potpisan Ugovor sa JZU Dom zdravlja "Dr Branko Zogović" Plav, uključujući aspekte realizacije praktične nastave sa definisanim obavezama poslodavca- Škole, odnosno učenika. Škola posjeduje uredno potpisane i ovjerene Ugovore o dopunskom radu za predmetne nastavnike stručno-teorijskih i praktičnih modula. Uvidom u personalnu dokumentaciju Škole, dolazi se do saznanja da nastavnici posjeduju stručne kvalifikacije za rad.

Podaci o planiranju upotrebe raspoloživih resursa Škole ne postoje, dok se na osnovu razgovora sa pojedinim članovima Stručnog aktiva, i uvida u svesku Aktiva, stiče utisak o pokretanju inicijative za nabavku potrebnih nastavnih sredstava, naročito kada je u pitanju realizacija kabinetske praktične nastave u okviru Škole.

Uvidom u svesku Stručnog aktiva nije primijećeno planiranje aktivnosti za praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja. Škola realizuje saradnju sa poslodavcem JZU Dom zdravlja Dr Branko Zogović" Plav.

U školi se za ovaj obrazovni program planira i realizuje samo sekcija „Mladi hemičari“. Atmosfera na hospitovanim časovima je radna i pozitivna, a učenici su motivisani, aktivni i disciplinovani.

Časove kabinetske nastave, predmetni nastavnici realizuju u zasebnim kabinetima, kada je u pitanju realizacija praktične nastave u školi. Unutar školskih kabineta za realizaciju praktične nastave nalazi se veći broj nastavnih sredstava

U školi se u prethodnom periodu nijesu realizovala školska takmičenja iz oblasti zdravstva.

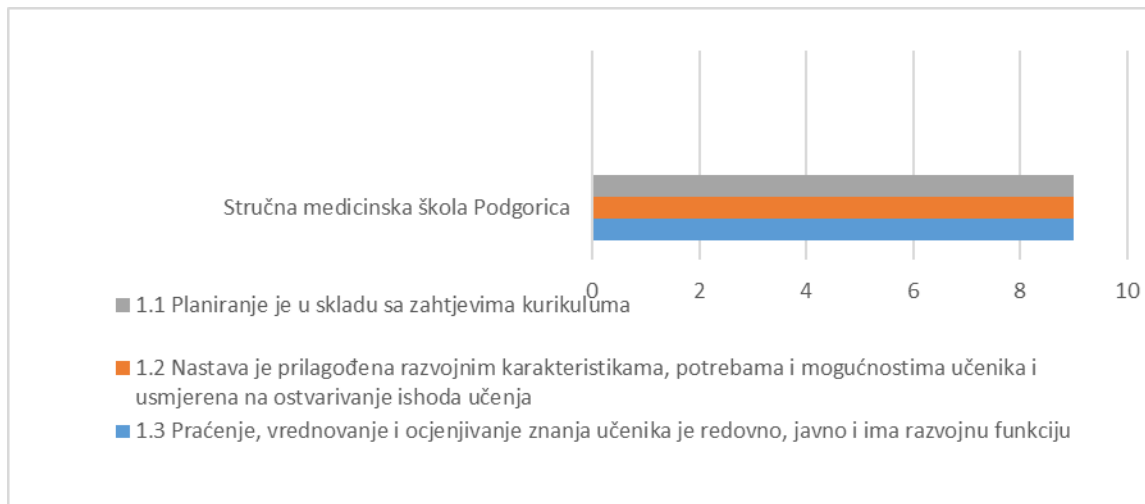
Nastavnici praktične nastave najčešće prate i vrednuju postignuća učenika, koristeći različite tehnike ocjenjivanja. Međutim, u odjeljenskim knjigama nailazi se na nepotpuno ispravan način evidentiranja ocjena iz praktične nastave u okviru pojedinih nastavnih predmeta, kao i neadekvatno zaključivanje pojedinih ocjena na kraju nastavne godine.

Preporuke:

- Planirati obuku nastavnika za implementaciju modularizovanih obrazovnih programa, kako bi se uklonili nedostaci u pisanju planova rada.
- Naznačiti, u planovima rada zapažanja, komentare i preporuke stručnih organa za unapređenje istih.
- Planirati i pripremiti interne pisane materijale za učenike.
- Planirati upotrebu raspoloživih resursa škole.
- Planirati aktivnosti za praćenje kvaliteta praktičnog obrazovanja.
- Planirati hospitacije od strane organizatora praktičnog obrazovanja i pedagoga škole.
- Izdvojiti Stručni aktiv medicinske i farmaceutske grupe predmeta iz aktiva biologije, hemije, prehrambene, farmaceutske i zdravstvene grupe predmeta.
- Planirati i realizovati časove dopunske i dodatne nastave, stručnih sekcija, oglednih/uglednih časova i hospitacija.

- Planirati formiranje kabineta za farmaceutske grupe predmeta i potpisivanje ugovora sa poslodavcima (apotekama, farmaceutskim kućama i sl.), kako bi se praktična nastava realizovala shodno zahtjevima obrazovnog programa.
- Planirati formiranje kabineta Anatomije i Zdravstvene njege, nabavku nastavnih sredstava za praktičnu nastavu, kako bi se ista realizovala shodno zahtjevima obrazovnog programa.
- Planirati preraspodjelu časova u skladu sa stručnim kvalifikacijama nastavnika.
- Potpisivati ugovore sa poslodavcima kod kojih učenici imaju praktičnu nastavu.
- Podsticati kritičko mišljenje, istraživački duh i kreativnost kod učenika, uz razvoj pojedinih ključnih kompetencija.
- Posvetiti pažnju ambijentu učionice u cilju zadovoljenja estetsko-saznajnih potreba učenika.
- Obezbijediti neophodnu stručnu literaturu unutar školske biblioteke.
- Uključivati učenike u realizaciju projekata koji su od značaja za njihovo stručno i sveukupno napredovanje.
- Planirati usaglašavanje kriterijuma ocjenjivanja u okviru Stručnog aktiva, prilagođavajući ih specifičnostima stručnih modula, učenika i drugim okolnostima.
- Kontinuirano evidentirati aktivnosti i postignuća učenika i pružiti im blagovremenu povratnu informaciju o postignućima.
- Detaljno analizirati uspjeh učenika i predložiti mjere za poboljšanje.
- Razmotriti mogućnost rada organizatora praktičnog obrazovanja u dvije smjene kako bi se omogućilo praćenje kvaliteta realizacije praktične nastave u obje smjene, pošto škola ima dva organizatora praktičnog obrazovanja. (Bijelo Polje)
- Uspostaviti međusobnu dinamičnu saradnju svih škola koje realizuju program Zdravstveni tehničar u Crnoj Gori.

Zubni tehničar i stomatološki asistent

Moduli koji sadrže teorijski i praktični dio, radi adekvatne realizacije zajednički se planira vaspitno – obrazovni rad na nivou tih modula.

Pregledom sveske stručnog aktiva utvrđeno je da sadrži prije svega godišnji plan i program aktiva, zatim sve zapisnike koji ukazuju na razvojne aktivnosti sa definisanim kriterijumima ocjenjivanja kako za praktični oblik nastave, tako i za teorijski oblik nastave na osnovu čega učenik dobija određenu ocjenu.

Prilikom posjete časova, prostor za učenje je savršeno prilagođen zahtjevima ovog programa prije svega savremenom IT tehnologijom, posjeduje nastavna sredstva i svu potrebnu opremu za realizaciju ishoda učenja.,

Praktična nastava kod poslodavca nije realizovana zato što škola posjeduje vrhunski opremljene stomatološke ordinacije i zubne tehnike gdje se kvalitetno realizuje praktična nastava za sva četiri razreda škole.

Evidencija o realizaciji praktične nastave postoji u odjeljenjskim knjigama.

Savršeno je uklopljen broj učenika u prostorne uslove gdje se održava praktična nastava u školi za sve aktivnosti u okviru više ishoda i više modula.

Atmosfera na časovima je radna, nastavnici u svojim instrukcijama jasni, precizni, posvećeni svim učenicima, uvijek spremni da se vrate na prethodno pređeno radi pojašnjenja ukoliko postoji interesovanje od strane učenika. Na taj način su jasno uskladili nastavni proces sa razvojnim karakteristikama učenika.

Većina učenika u tim odjeljenjima je davala povratne informacije i pokazala motivisanost za učenjem.

Nastavnici u toku časova koriste kombinaciju nastavnih metoda, ali najčešće su zastupljeni rad u paru i frontalni oblik rada.

Učenje je zasnovano na upotrebi raznovrsnih sredstava i opreme (stomatološka stolica, artikulatori srednjih vrijednosti, tehnički motori, projektor i dr.)

Na osnovu anketa može se konstatovati da su učenici jako zadovoljni nastavnicima i da postoji visok nivo međusobnog poštovanja.

Kriterijumi ocjenjivanja jasno usaglašeni, odnosno definisani za teorijski i praktični oblik nastave i detaljno se analiziraju postignuća učenika svaki drugi mjesec.

Prilikom praktične nastave nastavnici prakse vrednuju postignuća učenika i blagovremeno im pružaju povratne informacije o tim postugnućima.

Preporuke:

- U skladu sa aktivnostima i predviđenim brojem časova u cilju dostizanja ishoda učenja, planirati dvije ili tri posjete u toku jednog polugodišta prilikom realizovanja praktične nastave kod poslodavca, kako bi učenici jasno mogli da povežu stečena znanja u školi sa realizovanim u praktičnom obliku nastave.
- U nastavnom procesu ubaciti dodatne metode aktivne nastave i oblike rada.
- Obezbijediti učešće poslodavca u procesu praćenja i bolje realizacije praktične nastave.

OPŠTA ZAPAZANJA, ZAKLJUČCI I PREPORUKE:

Planiranje i pedagoška dokumentacija:

- Ažurno i precizno planirati godišnje i operativne planove rada, u skladu s kurikulumom i ishodima učenja.
- Voditi urednu evidenciju o realizaciji praktične nastave, uključujući i aktivnosti kod poslodavaca i profesionalnu praksu.
- Uključivati osvrt na ostvarene ishode i prilagođavati planove na osnovu rezultata praćenja i evaluacije.

Saradnja sa socijalnim partnerima:

- Razvijati i proširivati saradnju s poslodavcima i drugim socijalnim partnerima radi kvalitetnije realizacije praktične nastave i profesionalne prakse.
- Uključivati poslodavce i mentore u praćenje i ocjenjivanje učenika.

Materijalno-tehnička opremljenost:

- Potrebno je kontinuirano ulagati u opremu, sredstva za rad u školi, opremanje školskih radionica
- Uprava škole u saradnji sa nastavnicima iz struke treba da rade na maksimalnom korišćenju opreme i sredstava kojima u školi već raspolažu
- Učionice i kabinete opremiti edukativnim materijalima, didaktičkim sredstvima i multimedijom, i učiniti ih stimulativnim za učenje.

Metodika i nastavni proces:

- Primjenjivati savremene metode nastave: aktivno učenje, grupni i projektni rad, domaće zadatke, praktične zadatke.
- Osigurati međupredmetnu korelaciju i timski rad među nastavnicima stručnih i opšteobrazovnih predmeta.
- Planirati i realizovati ogledno-ugledne časove, horizontalne hospitacije i razmjenu iskustava.

Motivacija i razvoj učenika:

- Raditi na motivaciji učenika, smanjenju izostanaka i podsticanju interesa za praktičnu nastavu.
- Organizovati školska i vanškolska takmičenja, sekcije, projekte i prezentacije za učenike.
- Njegovati atmosferu saradnje, discipline i kreativnosti na časovima.

Stručni razvoj nastavnika:

- Potrebno je kontinuirano raditi na unapređivanju stručnih kompetencija nastavnika praktične nastave

- Potrebno je kontinuirano raditi na unapređivanju mekih vještina nastavnika praktične nastave
- Potrebno je kontinuirano raditi na unapređivanju kompetencija nastavnika za rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama u stručnim školama
- Unapređivati rad stručnih aktiva i dokumentovati razvojne aktivnosti.

Uključivanje zajednice:

- Aktivnije uključivati roditelje i lokalnu zajednicu u proces opremanja, promocije i unapređenja obrazovnog programa.
- Raditi na promociji obrazovnih programa u osnovnim školama radi povećanja upisa.
- Potrebno je podsticati škole da motivišu učenike i nastavnike da učestvuju na takmičenjima, naročito onim koja se tiču struke.
- Unaprijediti eksterni nadzor povremenim vanrednim angažovanjem timova u kojima će biti uključeni predstavnici poslodavaca.

Odjeljenje za kvalitet, istraživanja i kontinuirani profesionalni razvoj

30. jun 2025.godine